

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 39 (1858) 1985 RUGSĖJIS-SEPTEMBER 24 • LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Bėgimas nuo mokslo

Nebe tie laikai, kai mūsų jaunimas būdavo veržlus mokluose ir dažnai pirmaujantis mokyklose. Tiesa, pasitaiko dar ir dabar po vieną kitą, kurių mokline pažanga galime didžiulius, bet tai tik gražios išimties, nebe visu. Jaučiama, kad pastaroji kažkaip pasimetusi. Mokykliniai eksperimentai, leidžiant per ankstyvą dėstomų dalykų pasirinkimą, ne vieną išvedė iš pusiausvyros ir paskatino prie keisto ir žalingo balansavimo: kad būtų ir naudinga, ir ne per sunku. Ne vienas šitokio balanso nesuradęs iš viso suabejojo mokslo nauda ir nuėjo savo laimės jiekoti kitais keliais. Tai viena priežastis, privedusi prie sumenkėjusių pastangų.

Antroji priežastis — apsidairymas ir praktiškas karjerizmas be diplomų. Andai buvo tikėta ir perygventa, kad tik mokslas užtikrina žmogui geresnį gyvenimą. Taip tikrai ir būdavo. Vėliau gi streikuotojai pradėjo griauti mitus apie mokslo reikalingumą geresniam gyvenimui. Iš kitos pusės mažamoksliai verslininkai savo pasiekimais ir laimėjimais liudijo tą pačią tiesą. Štai autobuso vairuotojas uždirba apie \$15 per valandą, o diplomuotas mokytojas — \$12 ir tai ne visur. Arba policininkas gaus tiek pat, kiek ir universitetą baigęs inžinierius!

Trečioji nuo mokslo atšalimo priežastis — tai neišugdymas savarankiškumas ir tėvų pataikavimas. Jau nuo pat mažens jaunimas per daug pratinamas gauti, bet nedaug kur skatinama duoti. Net ir jaunimo stovyklomis pasipiktina tėvai, jeigu jose maistas ne toks kaip namie, tartum maitinimas vaiko ugdyme būtų pats svarbiausias dalykas. Tokią tėvų "meilę" vaikai patyrę pradeda vaidinti pagrindinius vaidmenis ir, pajutę savo vertę, praranda iniciatyvą, nebeturi atsakomybės; kadangi jie "labai svarbūs", turi kiti jais ir rūpintis. O menkiausio nesutarimo atveju gana madinga užsikabinti gitarą ir patraukti savais keliais.

Kokios tos priežastys bebūtų, kad šiandien jaunimas mažiau mokslais besidomi, vis dėlto, tai nėra pats tragiškiausias reiškinys. Tragiškiausia yra tai, kad su nesidomėjimu mokslais lygiagrečiai eina ir nesidomėjimas bet kuo kitu. Tas nenoras žinoti pradeda naikinti žmogų kaip tokį. Vertybės tokiam yra ne tai, kas suvokiama ar žinoma, bet tik tai, kas juslemis pajuntama. Iš esmės teisingas vertybių suvokimas nėra įgyjamas mokslo studijomis, nors jos daug padeda tiems, kurie to jieško. Mūsų ar ir kitų tautų paprasti kaimiečiai beraščiai dar ir dabar byloja teisinga išmintimi ir logišku vertybių gradacijos supratimu.

Pasaulis, kartu ir mūsų tauta, šiandien daug daugiau stokoja asmenybių, negu diplomuotų žmonių. Užtat didysis ir mūsų rūpestis, kalbant apie jaunimą, šalia visų kitų problemų, yra šis: ilgiau stabtelėti prie pilnutinio žmogaus ugdymo dirvonų, kurie dažnai paliekami piktžolėms užželti, užuot juos papurenus ir paruošus derlių duodančiai sėjai. Niekas kitas, o tik tėvai turi didžiausią sąlytinę ir pavyzdinę įtaką savo vaikams. Ne kas būs, ne kiek uždirbs, ne kiek turės, bet KOKS būs — tik tokia kryptimi reikėtų pradėti patiemis eiti ir savo mažamečius vesti. Tas kelias priimtinas ir ideologinėms jaunimo organizacijoms. Tik reikėtų jų vadovams visom galimom priemonėm ir progom tą "KOKS ESU" vertybę skiepyti, už jos supratimą, pripažinimą ir siekimą skirti premijas bei apdovanojimus, stipriai pasirinktais metodais skatinti tos vertybės pirmumą visoje veikloje.

Č. Senkevičius

KANADOS ĮVYKIAI

Ginčas dėl Arktikos

Kanadą dėl jos Arktikos teritorijos suverenumo išjudino vadinamąja Northwest Passage perėja tarp salų iš Grenlandijos į Aliaską atplaukęs amerikiečių ledlaužis "Polar Sea". Tuos vandenis Kanada laikė savo teritorija, o amerikiečiai — tarptautine perėja. Nei laivas, nei JAV vyriausybė neprašė Kanados sutikimo šiai kelionei. Pasigirdo priekaištai, esą Amerika kėsina į kanadiškiosios Arktikos salas. Iš tikrųjų jai rūpėjo tik trumpesnės kelias iš Grenlandijos į Aliaską, atsisakant Panamos kanalo. Pati Kanada, turinti septynis ledlaužius, Arktikos salomis nesidomėjo, nors jose, galimas dalykas, yra naftos ir kitų žemės turų. Tie Kanados ledlaužiai laikomi rytinės Kanados uostuose, nes jie per silpni Arktikos vandenims. Stipriausias yra "Louis St. Laurent", kurio varikliai turi 24.000 arklio jėgų. Ligišiolinei kanadiškiosios Arktikos priežiūrai buvo naudojami karo aviacijos tolimo skridimo lėktuvai, virš rytinės Arktikos praskrendantis karčių mėnesį.

Kai baigėsi II D. karas, Kanados karo laivynas užėmė trečią vietą pasaulyje. Dabar liko tik keliolika naikintojų ir fregatų, kurių didžioji dalis taisoma uostuose. Užsienio reikalų ministeris J. Clarkas prabilo parlamente apie Kanados teisių sustiprinimą Arktikos vandenyse. Esą Kanada pasistatys pusės bilijono dolerių vertės galingiausią pasaulio ledlaužį, kurio varikliai turės 100.000 arklio jėgų. Tas lėktuvnešis galės pralaužti pusrėčio metro storumo ledą. Juo bus kontroliuojami Arktikos vandenys. Tikimasi, darba galės pradėti po penkerių metų. Virš rytinės Arktikos bus sustiprinti karo aviacijos žvalgybinių lėktuvų skrydžiai. Vieno didelio ledlaužio betgi nepakaks Arktikos apsaugai. Po ledais ten jau dabar gali plaukioji branduolinių sovietų povandeniniai laivai, kurių Kanada neturi kuo sustabdyti. Sovietų povandeniniams laivams su branduoliniu užtaisais turinčioms raketomis yra svarbu pasiekti Kanados ir Aliaskos pakrantes Arktikos vandenyse. (Nukelta 18 p.)

Dalis sukurtinio ateitininkų kongreso dalyvių Čikagoje. Jaunimo centre, posėdžio metu. Pirmoje eilėje iš kairės: buvęs Ateitininkų federacijos veikėjas — J. Laučka ir dr. A. Damašius, dvasios vadas kun. dr. V. Cukurus, vysk. P. Baltakis, vysk. V. Brizgys. Nuotr. J. Kuprio

PRANEŠIMAS IŠ EUROPOS

Priešinimasis be smurto

Nauja lenkų "Solidarumo" sąjūdžio strategija

Gdanskio susitarimų penktųjų metų proga Paryžiaus dienraštis "Le Monde" paskelbė pasikalbėjimą su profesorium Bronislavu Geremeku apie dabartinę draudžiamąją "Solidarumo" sąjūdžio strategiją.

Lenkijos žmonės šiuo metu esą labai nepatenkinti blogėjančia ūkio padėtimi ir valdžios nusistatymu nedaryti jokių nuolaidų visuomenei. Kai kas mano, jog kaip tik dėl to galėtų kilti smarkūs neramumai. Prof. Geremekas pripažįsta toks pavojus esą realus, tačiau mano, kad jo galima išvengti. Nėra abejonės, kad padėtis gana sunki. Žmonių gyvenimo lygis blogėja, Lenkijos ūkis pergyvena sunkią krizę. Profesorius apgailestauja, kad kol kas nei valdžia, nei visuomenė gerai nesupranta, kokia rimta yra padėtis. Jo nuomone, politinis konfliktas Lenkijoje dar rusesna, ir jo padarinių negalima numatyti.

Tautos nuotaikas esą valdo "Solidarumas". K. Bendrija turi nepaprastai didelį moralinį autoritetą. Tačiau nematyti jokio politinio sprendimo, todėl gresia didelis pavojus, kad gali susidaryti padėtis, kurios neįmanoma apvaldyti.

Gandžio taktika

Atmesdamas smurto priemones, Valensa ragino kovoti Gandžio metodais. Toks jo asmeninis nusistatymas. Valensa yra krikščionis, savo veikloje vadovaujasi K. Bendrijos principais. Nuo 1980 m. rugpjūčio jis esą įsitikinęs, kad "Solidarumas" turi išreikšti kai kurias dorovines vertybes. Ir ta prasme reikia suprasti jo pritarimą Gandžio metodams.

Ne tik Valensa, bet ir visas sąjūdis iš esmės atmeta smurto priemones. Kai kas mano, kad "Solidarumo" streikai reikė smurto panaudojimą. Su šia pažiūra prof. Geremekas nesutinka. Streikas, pasak jo, visiškai nėra mėginimas smurtu pasiekti politinių permainų.

Kai kurie "Solidarumo" šalininkai priešingai mano, kad lenkų visuomenė turėjo smurtu pasipriešinti gruodžio 13-ją paskelbtam karo stoviu. Prof. Geremekas įsitikinęs, kad lenkų tautos dauguma nesipriešino karo stovio įvedimui visiškai pateisina. Per ilgesnį laiką esą pasirodys pats veiksmingiausias dalykas, kuris la-

biausiai apsimoka: prieš totalistinį režimą reikia statyti dorovines vertybes.

Prof. Geremekas strategijos be smurto pavyzdžiu laiko šiemet Varšuvoje gegužės pirmąją įvykusią manifestaciją. Susirinko minia — apie 20.000 žmonių. Juos apsupo milijonininkai. Minia gerai nusiteikusi. Žmonės džiaugiasi susibūre į krūvą. Jei kas norėdavo griebtis kokio nors smurto veiksmo, tarkim, sumindžioti vėliavą, tuojau įsikišdavo kiti: nedaryk to! Kai milicija pradėjo veikti, minia susėdo ir užblokavo gatvę. Tiems, kurie ten buvo, tai buvo tikras atradimas, kaip priešintis be smurto.

Turimos galimybės

Prof. Geremeko nuomone, Lenkijos vadovai turį daugiau veikimo laisvės, negu jie sakoma. Iki šiandien tebėra neišnaudotą galimybę. Jaltaje nei gražu ne viskas buvo visam laikui nulemta. Europos politika, apimanti Rytų problemą, galėtų pakeisti dabartinę tarptautinę padėtį. Sov. Sąjunga, pasak profesoriaus, niekad nesutiks pakeisti Lenkijos padėties dėl Amerikos spaudimo ar Amerikos nauda. Tačiau europinio sprendimo rėmuose Lenkijos politinė padėtis galėtų visiškai pasikeisti.

Pačioje artimiausioje ateityje prof. Geremekas nesitiki jokių esminių pasikeitimų Lenkijos ir tarptautinės politikos srityje. Jis mano, kad dabartinės sistemos sąlygomis Lenkija gali susikurti savitą santvarką, kitokį ūkio valdymo būdą, kitokios valdžios ir visuomenės santykius. Iki šiol Lenkijos valdžia nieko nenorėjo pakeisti, visuomenė mažai ką laimėjo, tačiau nepriklausomų profesinių sąjungų sąjūdžio atsiradimas žmones užkrėtė laisve. Nei gruodžio 13-ji, nei tankai gatvėse neištrynė ir neištrins "Solidarumo" pėdsakų Lenkijoje. Iš-tisos lenkų kartos yra ir liks pažymėtos "Solidarumo" dvasia.

Nuotaikos Švedijoje

Baltiečių taikos ir laisvės ryžto žygis Skandinavijoje aiškiai parodė, kad kitoje Baltijos jūros pusėje turime nemažai nuosirdžių draugų, kurie mus užjaučia ir mums linki gero. Jų ten yra gerokai daugiau, negu galima spręsti iš to, ką užtikame šių kraštų

spaudoje ar ką rodo pernelyg santūri vyriausybės laikysena. Draugų mums reikia, todėl gera žinoti, kur jie yra, kad galėtume palaikyti su jais glaudesnius ryšius ir sulaukti veiksmingesnės jų paramos savo laisvės bylai.

Išėdžiantį pilietybę

Kad yra mums palankių geros valios žmonių, norinčių padėti įveikti mūsų sunkumus, rodo ir švedų spaudoje keliamas baltiečiams primateamos sovietinės pilietybės klausimas. Neseniai jį vėl pajudino liberalų partijos veikėja, Enkopingo savivaldybės politikė Barbro Sandberg. Upsalos dienraštyje UNT (liepos 27) ji rašė: baltiečiams mūsų šalyje primateama išėdžiantį sovietinę pilietybę. Sovietinės įstaigos laiko baltiečius Švedijoje sovietiniais piliečiais, jeigu jie ar jų tėvai gyvena Estijoje, Latvijoje ar Lietuvoje 1940 m., kai ten buvo įvesti sovietiniai įstatymai.

Pagal Švedijos įstatymus, pilietybę, priėmęs kito krašto pilietybę, nustoja buvęs Švedijos piliečiu. Sov. Sąjungoje nuo pilietybės atleidžiamas tik tas, kuris to prašo. Atleidimo klausimą sprendžia Aukščiausioji taryba. Dauguma baltiečių nenori to prašyti, ir visai teisėtai, pastebė švedė politikė, paaiškindama kodėl.

Baltiečiai nenori prašyti atleidimo nuo pilietybės, kurios jie nenorėjo priimti. Prašymas nuo jos atleisti daugeliui atrodo tarsi sovietinės okupacijos pripažinimas. Be to, už atleidimą nuo pilietybės reikia mokėti. Nedaug kas nori pinigais paremti okupacinę valdžią. Prašantieji atleidimo turi atsakyti į daugybę klausimų apie save, savo gimines krašte ir užsienyje. Daugelis bijo, jog tai gali pakenkti artimiesiems, likusiems tėvynėje. Gana dažnai į tokius pareiškimus Aukščiausioji taryba dargi nesiteikia atsakyti.

Reikia susitarti

Toliau Barbro Sandberg pažymi, kad Švedijos vyriausybė, kai jai priklausė liberalų partijai, kelis kartus mėgino susitarti su Sov. Sąjunga, kad asmenys, gavę Švedijos pilietybę, savaime būtų atleidžiami nuo sovietinės pilietybės. Tos pastangos nedavė jokių vaisių, bet, autorės nuomone, nėra jokio pagrindo atsisakyti. (Nukelta 19-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

SMARKUS ŽEMĖS DREBĖJIMAS NUSIAUBĖ CENTRINĖ Meksikos dalį, labiausiai paliesdamas sostinę Meksikos miestą. Pagrindiniai smūgiai atėjo iš Ramiojo vandenyno pakrančių, bet ten daug turistų susilaukiantis Acapulco miestas nedaug tepatyrė žalos. Smūgiai Meksikos miestui buvo labai skaudūs, nes jis yra didžiausias pasaulyje, turi net 18 milijonų gyventojų. Šis miestas išaugęs ant buvusio seno ežero dugno. Pastatų pamatai daugiausia laikosi ant minkšto molio, kur juos stipriai išjudina smūgiai žemėje. Daugiausia nuostolio atnešė didžiųjų aukštųjų pastatų griuvimas. Sugruvo net ir moderni šėių aukštųjų miesto ligoninė, griuvėsiuose palaidojusi šimtus ligonių, apie 50 gydytojų, nors ji buvo pastatyta iš stipraus cemento. Buvo du stambesni žemės drebėjimai.

Pirmasis Richterio skalėje užregistruotas 7,8, antrasis — 7,3. Trečiasis tesiekė 4,5 ir rimtesnių nuostolių nepadarė. Jau dabar žuvusių užregistruota 2.000, bet jų yra daug pastatų griuvėsiuose. Meksikos mieste buvo sužeista 15.000 gyventojų, pastogės neteko apie 20.000. Miesto centre sugruvo 250 pastatų, 196 taip buvo pažeisti, kad juos teks nugriauti. Provincinėje dalyje žuvusių užregistruota tik apie 50, sužeistų — apie 900. Meksikos mieste gyvena 2.000 kanadiečių. Apie jų žuvimą Kanados ambasada neturi žinių. Keli tūkstančiai kanadiečių šiuo metų laiku Meksikon galėjo būti atvykę atostogų. Žemės drebėjimas dabar sujaukė turizmo planus, atnešdamas daug nuostolių ir šiaip jau neturtingam kraštui.

Užbaigė varžbas

Sovietų ambasados Londone KGB viršininko O. Gordievskio pasitraukimas atnešė šnipų tremimo varžbas. Premjeras M. Thatcher vyriausybė pareikalavo 25 sovietų atstovų išvykimo iš Britanijos. M. Gorbačiovas atšlygino tokio pat skaičiaus britų išstėmimu iš Maskvos. Tada papildomai buvo išstėmi šeši sovietai iš Londono ir šeši britai iš Maskvos. Tolimesnės varžbas sustabdė premjerė M. Thatcher, pabrėždama, kad sovietų šnipinėjimas pakankamai buvo įrodytas O. Gordievskio parūpinę faktų. Po šių išstėmimų Britanija Maskvoje turi 72 diplomatus, žurnalistus ir verslo atstovus, įskaitant jų šeimų narius. Tuo tarpu sovietų diplomatų ir kitų pareigūnų su šeimų nariais Londone yra 205. Panašios proporcijos laikomasi ir Amerikoje, kur krašto apsaugos sekr. C. Weinbergeris pareikalavo diplomatų ir kitų atstovų pasikeitimo su sovietais suvienodinti jų skaičių. Bonnoje naują nerimą dėl šnipų atnešė Hertos-Astridros ir Herberto Willnerių pabėgimas R. Vokietijon. Ji dirbo sekretore kanclerio H. Kohlio įstaiigoje, o jis turėjo artimus ryšius su liberalų partijos planuotojais. Liberalai priklauso H. Kohlio krikščionių demokratų koalicijai. Norvegijoje netikėtai literatūrinės premijos susilaukė buvęs diplomatas A. Treholtas, gavęs 20 metų kalėjimo už špionažą Sovietų Sąjungai. Antroji premija jam buvo paskirta už dokumentinę knygą, kurioje jis aprašė savo tarnybą Maskvai.

Paskutinis laimėjimas?

Parlamento rinkimus Švedijoje laimėjo premjero O. Palmės vadovaujami socialdemokratai, kuriuos 1976 m. iš valdžios buvo išstūmusios nacionalistinės grupės. Socialdemokratai valdžion grįžo 1982 m., bet jiems prireikė komunistų paramos. Tada užteko pažadų, kad komunistai nebausios prieš socialdemokratų. Dabar jiems jau reikės atviros komunistų paramos, nes socialdemokratų skaičius nuo 166 atstovų sumažėjo septyniais. Komunistai, turėję 20 atstovų, prarado vieną. Nesocialistų grupėse labiausiai išliko liberalai, atstovų skaičių padidinę nuo 21 iki 51. Socialdemokratai su komunistais dabar kontroliuoja 178 vietas parlamente, centrinės ir dešinėsios partijos — 171. Atrodo, švedai pamažu pradeda atsikvėpti socializmo, kuris apėmė visą jų gyvenimą nuo gimimo iki mirties. Tai buvo pasiekta dideliais mokesčiais valdžiai. Opozicinės partijos dabar siūlo socialinių paslaugų apkarpyimą, susietą su mokesčių sumažinimu. Premjerui O. Palmei, savo užsienio politikoje dažnai rėmusiam Maskvą, gali pakenkti dabartinis jo suartėjimas su komunistais, kurie turi tik 16.000 narių, o socialdemokratai — 1,2 milijono ir negali išsiversti be komunistų paramos parlamente.

Atšauks suvaržymus?

JAV, Australijos ir N. Zelandijos saugumo pakta sujaukė pastarosios premjero D. Langės kieta laikysena branduolinių ginklų klausimu. Trijų šalių karo laivyno manevrus sustabdė suvaržymai amerikiečių karo laivams, norintiems įplaukti į N. Zelandijos uostus. Premjeras D. Langė nori viešo užtikrinimo, kad toks laivas neturi branduolinių variklių ir ginklų su branduoliniais užtaisais. Tais klausimais dabar pradės derybas D. Langės pavaduotojas G. Palmeris ir valstybės sekr. G. Shultzas.

Šiame numeryje:

- Bėgimas nuo mokslo**
Mūsų jaunimo nuotaikas seniau ir dabartiniame gyvenime
- Priešinimasis be smurto**
Pranešimas iš Europos apie nuotaikas Lenkijoje ir Švedijoje
- Kai persekiojami diplomatai...**
Žiaurus sovietų elgesys su vaziuojančiais į Lietuvą
- Laisvės ir taikos žygis**
Mūsų bendradarbių išpučiai iš kaimyninių Baltijos kraštų
- Pilietinis karas Lietuvoje?**
Nepagrįsti tvirtinimai leidinyje "Mind Against the Wall"
- Kritinė užsklanda**
Kritiškas prof. A. Maceinos žvilgsnis į išlaisvinimo teologiją
- Nebuvo saulės, nei žvaigždžių**
Europos lietuvių skautų stovykla Lietingoje Britanijoje
- Pasipriešinimas suktai medžioklei**
Lietuvio vadovaujamas sąjūdis prieš teisinius pažeidimus
- "Aro" gastrolės Britanijoje**
Lietuvių vyrų choro koncertas Nottinghame ir vietos lietuvių
- Lietuvių mitologija be fantazijų**
Dr. J. Balio pastabos apie kai kurias nepagrįstas teorijas

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
 Telefonas (416) 275-4672 USPS 740-550
 Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
 Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata — \$20, pusmetinė — \$11, mėmė — \$25 (Amerikoje — JAV doleriais).
 Pavieniai numeriai — 50 ct.

Skelbimai ruošiamam numerii priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisymsi redakcijos nuožūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
 Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
 Subscription rates: \$20.00 per year, \$11.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509. U.S.A. Second class postage paid at Lewiston, N.Y. U.S. Post master send address changes to P.O. Box 255 Lewiston, N.Y. 14092. Printed in Canada weekly except 4th week in December and 1st and 2nd week of August

Kai persekiojami diplomatai...

AURELIJA BALASAITIENĖ

Sov. Sąjungoje užsienio valstybių diplomatai yra nuolat sekami, apibardomi "šnipų dukėmis", ištremiami. Netenka stebėtis, kai eilinis Amerikos ar Kanados pilietis, išsilgęs savo tėvų žemės ir vykdamas jos aplankyti su gražiausiais jausmais ir geriausia valia, turi išgyventi pažeminius, kratas ir būti traktuojamas kaip į kalėjimą atvykęs didelis nusikaltėlis. Muitininkai nesidrovė konfiskuoti gražiausias lauktuves, daryti asmenines kratas, išrengti moteris ir vyrus, juos paversti suniekintais nervų kamuoliukais.

Kam tos diskusijos tema keliauti į Lietuvą ar ne? Štai š. m. rugpjūčio 17 d. "Draugo" laidoje Petro Tautvilos aprašymas kelionės į okupuotą Lietuvą ne tik vaizdžiai nusako nuogą viešnagės tragizmą. Tai bene pirmą kartą lietuviškoje spaudoje toks aprašymas — atviras ir paprastas, nors jame nieko naujo nepasakoma, kas nebūtų žinoma tūkstantiems laisvojo pasaulio lietuvių. Skirtumas yra tik tas, kad visi viską išpasakoją privačiai, nerisdami leisti spausdinti nei vieno žodžio, nei vieno pokalbio, nes raudonoji ranka, kaip tas voratinklis, siekia abipus vandenyno — ten terore paliekamus gimines ir draugus, dėl kurių labo reikia tylėti ir čia. Reikiama, mes to teroro niekada neatsikratysime, nebent jam neduosime progos mes šantažuoti, kas yra įmanoma tik tada, kai mūsų santykiai su anapus pareigūnais kelionių metu bus išaiškinti ir suregistruojami.

Juk keliaujame atostogų metu į visas pasaulio šalis. Toms kelioms ruošiamės su džiaugsmu ir malonumu. Prie sienų kontrolių mus pasitinka mandagūs muitininkai ir pasų kontrolieriai, pasveikindami ir pasidžiaugdami mūsų atvykimu. Grįžtant į namus, mūsų pareigūnai atsiliepia tuo pačiu. Lauktuvės, suvenyrai padailina mūsų keliones ir sukonkretna prisiminimus. Tik anapus, kaip už pragaro vartų, nei džiaugsmo, nei malonumo nėra, tik susijaudinimas, plėšimas, panika ir pažeminimas.

Sunku suprasti, kodėl nesimačius dešimtmečiams ir atvykstant į gausų giminių būrį, negalima laisvai atvežti lauktuvių ir pradžiginti jų širdis bei praturinti juos dovano mis — drabužiais, medžiagomis, kojineis ir kitais reikmenimis, kurių "Tarbų Sąjungoje" ("V") sąmoningai praleista) stinga. Kur dingsta atimti žiedai, apyrankės, laikrodžiai, baltiniai, konfiskuoti Maskvos muitininkų? Vėliau, po apilplėšimo, lėktuve pranešama, kad "draugas Gorbačiovas sveikina lankančius "Tarybų Lietuvos socialistinę respubliką". Ar draugas Gorbačiovas yra informuotas, kaip yra sutinkami lankytojai? Gal į tą

klausimą galėtų atsakyti "Gimtasis kraštas", kuris taip plačiai skaito laisvojo pasaulio lietuvišką spaudą? Juk ir jo žurnalistų pavardės yra lietuviškos, primenančios tradicinę lietuvišką vašingumą. Bet jei draugas Gorbačiovas nežino, tai ar ne laikas mūsų nukentėjusiems turistams masiškai pradėti jam rašyti laiškus? Kodėl tylime ir kenčiame? Tuo atveju nebūtų įvelti nei giminės, nei kiti nekalti asmenys, tik objektyvus faktų aprašymas ir skundas turėtų būti tu laišku tema. Ar kas nors bus pakankami drąsus padaryti tokį žygi?

"Gimtojo krašto", kuriam paskutiniu metu labai užkliūva "Tėviškės žiburiai", liepos 18 d. nr. skaičiuo ilgą straipsnį apie "Sparčius pažangos žingsnius". Ar nebūtų iš leidėjų pusės gudriau tokių naivių straipsnių bent į Ameriką nesiųsti ir negadinti Lietuvoje taip trūkstamo popieriaus? Teko patirti, kad ir naują knygą galima įsigyti tik pristaciais tam tikrą kiekį kuponų už surinktą laikraštinių popierių... Kalbama ir apie tautų draugystę!!! Kaip toji draugystė yra įgyvendinama, jei lietuvis lietuviu aplankyti negali be pažeminimo, be šnipų, sekančių kiekvieną žingsnį, be teisės laisvai judėti, draugauti, susitikti... Ir dolerinių krautuvų plėšikavimas yra dar viena puiki "pažangos" žymė — nepageidaujamas tautietis iš laisvojo pasaulio, bet jo deoleriai yra puikus įnašas į KGB iždą, panaudojus visas šantažo priemones tam doleriui nukreipti ten, kur numatyta.

Kur tas "TŽ" prikišamas Lietuvos šmeižtas? Ar tame, kad atviromis akimis matomas skurdas ir persekiojimai Lietuvoje? Akredituotų žurnalistų aprašymai, kaip "Tiesoje" ar "Ziniose", nedaro jokio įspūdžio, nes tas "akreditavimas" remiasi Potiominko kaimų filosofija — rašyk tik tai, ką mes norime parodyti, bet nesidairyk į šalis, kad neparašytumei tiesos.

Mes gyvename laisvėje ir tos pačios laisvės norime savo tautiečiams. Mes norime laisvai lankyti Lietuvą, matyti savo tėviškės, nebūti persekiojami šnipu, nebūti šantažuojami, kad pakensime savo giminiams ar artimiesiems. Mes norime, kad mūsų giminės ir draugai galėtų bet kada mus aplankyti ir atvežti mums lauktuvių iš Lietuvos, tokių, kurios mums būtų brangios ir mielos, kaip gintaro gabalėlis, vertinga knyga. Dabar jau ir knygų ar plokštelių nebegalima gauti. Ir tai laisvos "tarybinės" respublikos pasididžiavimas! Todėl tiek "Tėviškės žiburiai", tiek kita "vaduotojiška" spauda kovos, kol ir anapus Atlanto bus ta pati laisvė, kaip ir čia — ir melstis, ir mokyti, ir keliauti, ir dirbti, ir išsėti pagal savo sprendimą, talentą ir pageidavimą.

Laisvės ir taikos žygis

Jame dalyvavusio įspūdžiai iš Danijos, Švedijos, Suomijos

STASYS DALIUS

Mūsų korespondentas

(Tėsinys iš praėjusio nr.)

Taipgi tą vakarą įvyko atskiri tautybių jaunimo posėdžiai išrinkti komitetams ar ryšininkams, kurie ir toliau bendradarbiautų, kad bendra veikla nepasibaigtų su šio laivo kelione. Teko stebėti, kaip lietuvių jaunimo grupė, atskirai susirinkusi, gyvai svarstė tą klausimą lietuviškai, gražiai diskutuodama, kaip geriau ta linkme veikti. Buvo malonu girdėti, kad įvairių kraštų lietuvių jaunimas pajėgia visai neblogai lietuviškai susikalbėti ir drąsiai laisvai savomintis pareikšti.

Paskutinį vakarą laive per šokius meninę programą atliko Violeta Rakauskaitė-Stromienė su gyva išraiška bei temperamentu padainuodama keltų dainų su labai geru pasisekimu.

Į Stockholmo centrą

Sekantį rytą įspūdingai ir nepamirštama kelionė laivu po Baltijos jūrą baigėsi. Pasiekėm Stockholmo uostą apie 10 v.r. Krantinėje pasitiko vėliavomis ir didžiuliais būrys žmonių. Pirmiausia iš laivo išėjo parlamentariai ir žurnalistai, kuriuos laukiantieji sutiko garsiais plojimais. Tarp daugybės latvių ir estų vėliavų plėvėsavo ir trys lietuvių vėliavos. Krantinėje, belaukdam išeinančių iš laivo, estų ansamblis šoko tautinius šokius.

Mūsų lagaminus, išneštus iš laivo, sukrovė į sunkvežimį ir išvežė į universiteto bendrabučio viešbutį, kur turėsimė nakvoti. Visi laivo kelionės dalyviai ir laukiantieji krantinėje rikiavomės demonstracijai į Stockholmo miesto centrą. Vėl susibūvo miškas vėliavų ir plakatų su šūkiais. Policijai lydin, pajudėjom nuo uoste palikto laivo. Gerą valandą žygiavom, kol pasiekėm pagrindinę aikštę, kur vyksta visos demonstracijos. Praeidami žmonėms dalinom švedų kalba atspausdintus lapelius. Aikštėn atėjus A. Kungs pasakė kalbą švediškai ir angliškai. Po jo kalbėjo latvių socialdemokratų pirm. Bruno Kalnins ir Vladimiras Bukovskis. Po šių kalbų lietuvių buvo paprašyti padainuoti kokią nors dainą. Greit buvo sutarta padainuoti "Augo sode klevėlis", kuri praskambėjo ne taip jau blogai. Gerai, kad ir nedidelis lietuvių grupelė laikėmės maždaug vienoje vietoje, tad ir dainą galėjom padainuoti. Po to kalbėjo keli švedų parlamento partijų atstovai. Uždegančiai kalbėjo liberalų partijos vadas, kurio kalba keliais atvejais buvo pertraukta plojimais.

Sugiedojus švedijos, Baltijos tautų himnus, baigta demonstracija. Tada įvyko spaudos konferencija, kurioje dalyvavo apie 50 žurnalistų. Po to vyko požeminiu traukiniu į universiteto bendrabutį, kur gavome kambarius. Teko važiuoti požeminiu traukiniu, kurio bilietus jau buvome nusipirkę laive. Už 6 dol. gavom kortelę, galiojančią tris dienas važinėti miesto susisiekimo priemonėm, kiek tik norime.

Be lietuvių kunigo

Kiek apsitvarkę kambariuose, pasiėmė atvežtus sunkvežimiu lagaminus ir užkandė valgykloje, turėjom skubėti į ekmėnines pamaldas 6 v.v. St. Clara šventovėje miesto centre prie geležinkelio stoties. Gotiška šventovė — bokštais iškilusi aukštai į dangų. Viduje sienose įmūrytos garbės lentos (300 metų senumo) su didikų ir karo vadų vardais. Pamaldoms vadovavo estų arkivyskupas Konrad Veem, asistuojamas 8 įvairių religijų kunigų, kurių tarpe buvo ir žydų kantorius. Kartu atliktas ir religinis koncertas, kuriame vargonais buvo atlikta M. K. Čiurlionio "Fuga". Solo giedotojų garsus švedų tenoras Nicolai Gedda. Tikslai per liturginius skaitymus lietuvišką tekstą skaitė latvių katalikų kunigas su ausį rėžiančia tareną. Gaila, kad nebuvo lietuvių kunigo.

Literatūros vakaras ir seminaras

Vakare universiteto patalpose įvyko literatūros vakaras, kur poeziją skaitė estai, švedai savomis kalbomis ir angliškai. V. Bukovskis skaitė ištrauką iš kaceto apie draugystę su lietuviu Jonu. Tomas Venclova užbaigė vakarą eilėrašiais anglų kalba ir ilgėlesne poema lietuvių kalba.

Liepos 30 ir 31 d.d. universiteto patalpose buvo surengtas seminaras, kuriame paskaitas skaitė profesoriai, savo srities žinovai. Paskaitos vyko visą dieną su pietų pertrauka. Iš jų paminėtini du švedų pulkininkai, akademijos lektoriai, skaitė apie Sov. Sąjungos karines pajėgas, išdėstyta Leningrado ir Baltijos srityse, taip pat apie sovietų pajėgas Baltijos srityje, susijusioje su Švedijos saugumu. Iš lietuvių dr. A. Štromas skaitė paskaitą apie pasikeitimo galimybes Baltijos kraštuose.

Folkloro vakaras

Liepos 30 d. įvyko bendras Baltijos tautų folkloro vakaras didelėje stadiono salėje, kuri buvo papuošta visų trijų tautybių vėliavomis ir šūkiomis ant sienų: "Nuclear free zone in the Baltic states", "Soviets out of Baltic states" ir kt. Didžiulė salė nebuvo pilna žiūrovų, atrodė, dalyvavo daugiausia patys baltiečiai. Programoje vyravo latviai ir estai. Latviai savo ansamblius turėjo iš Anglijos ir Švedijos, o estai vien tik iš Švedijos. Vyravo tautiniai šokiai, kai kurie palydimi dainomis. Taipgi latvių muzikinis vienetas iš Anglijos grojo visiems šokiams.

Pirmoje programos dalyje latviai pasirodė su trimis dainomis ir penkiais šokiais. Lietuviai, kuriems atstovavo tautinių šokių grupė iš Londono su vadove Caroline Ludwig, pasirodė su trimis šokiais — Suktinį, Kalvelį ir Subatėlę. Šokius atliko penkios poros šokėjų, kuriems publika nepagalėjo gausių plojimų, nes gražiai pasirodė tarp daugybės kitų šokėjų, būdami tokie negausūs ir pasipuošę gražiais tautiniais drabužiais. Estai atliko net 15 įvairių šokių.

Antroje programos dalyje latviai atliko tris dainas ir 6 šokius. Lietuviai vėl pašoko tris šokius: Žekelį, Rugučius ir Suk, suk ratelį. Estai pasirodė su 9 šokiais. Įspūdingiausias buvo paskutinis šokis, kai visos grupės bendrai atliko estų šokį Dešinėlį ir kairėn. Bendram rate sukosi estų, latvių ir lietuvių jaunimas. Visi su dideliu entuziazmu plojom, plojom, nes tai buvo pirmas kartas, kai visos trys tautybės kartu atliko bendrą šokį, kuris visiems paliko pasigėrėtiną įspūdį. Ne vienas pagalvojom, kad būtų daugiau tokių bendrų šokių ir glaudesnio bendradarbiavimo tarp visų trijų tautybių.

Folkloro vakaras praėjo be jokių prakalbų, sveikinimų ar pranešimų, tik buvo išspausdinta programa anglų ir švedų kalbomis, kurią reikėjo sekti. Tik koncerto pabaigoje grupių vadovams buvo įteiktos gėlės ir padaryta bendra nuotrauka.

Pas Švedijos lietuvių

Po koncerto Švedijos Lietuvių Bendruomenės pirm. V. Vilkėnas suorganizavo keleto vietinių lietuvių automobilių ir atgabeno apie 20 kelionės dalyvių į savo namus užmiesyje. Čia gražiose namuose, išpuoštuose dailininkų paveikslais, V. Vilkėnas pasveikino atvykusius lietuvius ir pasidžiaugė, kad po Kopenhagos teismo ir jaunimo kelionės Baltijos jūra švedų laik-

raščiai buvo pilni pirmuose puslapiuose aprašymų. Anksčiau, jei kokia žinutė pasirodydavo, tai kur nors laikraščio viduryje. Tylos samokslas tapo pralaužtas. Dr. K. Bobelis, padėkojęs už nuosirdų priėmimą ir vaises, perdavė Švedijos lietuviams VLIKO ir Amerikos lietuvių sveikinimus. Šia proga V. Vilkėnui įteikiau atsivežtą "Tėviškės žiburių" numerį. Švedijoje šiuo metu gyvena nedaug lietuvių — gal kokia šimtinė, daugiausia mišrios šeimos.

Muziejuose

Liepos 31 d. buvo paskirta Stockholmo miesto apžiūrėjimui. Nuvažiuojam prie "Vasa" laivo, kuris buvo pastatytas Gustavo II Adolfo 1628 m. Jis savo pirmoje kelionėje nuskendo ir tik po 300 metų (1961 m.) iškeltas į paviršių. Apginkluotas buvo 64 patrankomis ir labai išpuoštas, turi labai daug įvairių skulptūrų. Taipgi buvo pilnas to meto vartojamų įvairių apyvokos daiktų, ginklų, indų ir kitų reikmenų. Iš jų buvo sudarytas muziejus. Pats laivas yra iškeltas ant sausumos ir pastatytas pastogėje.

Netoli "Vasa" laivo yra Skansen lauko muziejus-parkas, kur iš visos Švedijos suvežti skirtingi pastatai. Parkas atidarytas 1891 m., tad per tą laikotarpį suvežta ir pristatyta per 150 atskirų būdingų trobesių. Parkas plačiai išsiplėtęs kalvotoje vietoje, tad tenka gerokai kojas pamankštinti. Šalia parko yra nedidelis zoologijos sodas su visais Švedijos gyvūnais, kaip vilkas, meška, briedis, šernas, lapių elnias ir kt.

Taipgi sustojom aplankyti "Nordiska Museet" — etnologijos muziejų su Švedijos gyvenimo rinkiniais. Tai įvairių provincijų drabužiai, baldai, indai, valgiai, įvairūs įrankiai ir kiti panašūs rodiniai.

Atsiveikinimo vakaras

Grįžtant atgal į universitetą lijo, tarpais gan stipriai. Švedijoje, kaip ir Danijoje, kasdieną palyja ir nėra šilta — vasaros kaip ir nematyti. Vakare, einant į kelionės užbaigos pokylį, irgi lijo, o pobūvis buvo kitam universiteto rajono šone, tad atėjom į salę beveik peršlapę.

Paskutinį vakarą jaunimas susirinko pasipuošęs, kai kurios moterys net ilgom sukniom. Į vieną salę visi dalyviai netilpo, tad stalai buvo pastatyti ir kitoje salėje. Lietuvių būrys susėdome prie vieno ilgo stalo. Po geros vakarienės buvo pasakytos atsiveikinimo kalbos. Kalbėjo visų trijų tautų jaunimo vadovai. Gintaras Grušas, kalbėdamas lietuvių vardu, pasakė gražų žodį, kad ši kelionė palikusi visiems nepamirštamą įspūdį, kad tuo labai daug pasitarnauta baltiečių bendradarbiavimui, ir Baltijos tautų vardas išgarsins šiuose kraštuose kaip niekad iki šiol.

Po oficialių kalbų prasidėjo šokiai. Šokių pertraukos metu atsiveikinam, padėkdamas lietuvių jaunimo vadovams — G. Grušui, PLJS-gos pirm., O. Barškėtytei kelionės organizacinio komiteto vicepirmininkei iš Čikagos ir M. Čėginskai — Švedijos, kurie taip gražiai prisidėjo savo įnašu prie kelionės organizavimo. Jie dėkojo "Tėviškės žiburių" redakcijai, kad atsuntė korespondentą ir tuo labai džiaugėsi. Sakė: "Kai grįšime į Ameriką, pirmiausia griebšime "TŽ" pasiskaityti apie šią kelionę. O manyje kilo klausimas, ar pavyks viską sklandžiai aprašyti, nes visa ta kelionė, tas jaunimo entuziazmas, demonstracijos nelengvai duodasi suguldomos į popieriaus lapus..."

VYTAS BAČKIS iš Paryžiaus (dešinėje) suimamas Suomijos policijos Helsinkyje, nes su kitais baltiečiais jaunuliais demonstravo prie pat Sovietų Sąjungos ambasados. Ši nuotrauka buvo idėta Švedijos dienraštyje "Svenska Dagbladet" 1985. VII. 29 laidoje

AJA
BIRUTEI STRAZDIENEI
 mirus,
 jos vyrui mūsų rėmėjui JURGIUI STRAZDUI ir giminiams
 reiškiamo nuosirdžią užuojautą —
Skautai ir skautės

AJA
BIRUTEI STRAZDIENEI
 mirus,
 jos vyrą JURGĮ ir visus gimines bei artimuosius
 nuosirdžiai užjaučiame —
Ona Lapinskienė Jonas Mažeika
Marytė Jurkštienė Jonas ir Jonė Vitkūnai

Mielai mūsų draugijos steigėjai,
 ilgametėi pirmininkei ir garbės pirmininkei
AJA
ELZEI JANKUTEI
 iškeliavus amžino poilsio,
 jos giminiams ir JANKŲ šeimos artimiesiems
 giliai užuojautą —
Toronto Mažosios Lietuvos moterų draugija

Canadian Art Memorials Ltd.
 176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4
 LOUISTEMPORALE - oficialus skulptorius -
 Bank of Canada, Bank of Montreal,
 Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
 King George VI Niagara Falls
 Atlieka įvairius kapų paminklų akmens
 ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai.
 Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą
 pagamintų paminklų lietuvių kapinėms
 Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume
 neskubėdami atlikti visą meniską darbą
 pagal pageidavimus.
 Darbovietės telefonas 278-2757
 Namų telefonas 278-4529
 Atstovas — St. Prakasas.
 Tel. 233-4486

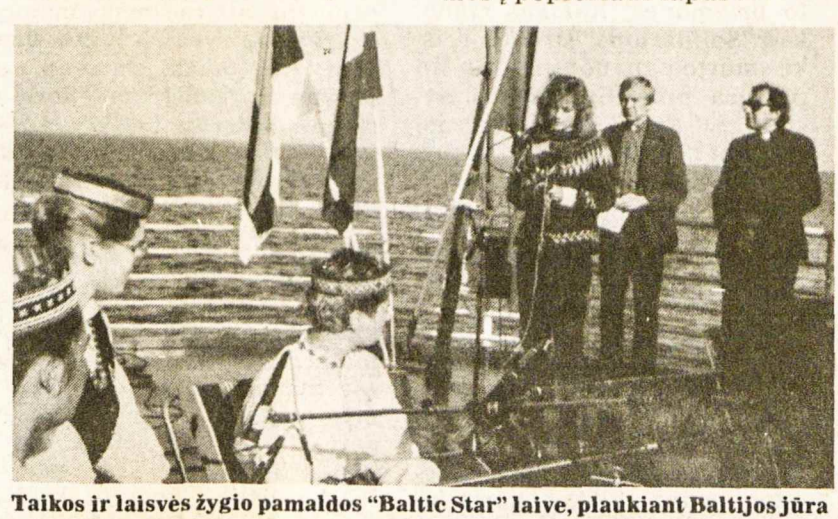
Mobawk Furniture Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalbiamosios mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai
- * Saldytuvai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Siuvamos mašinos
- * Rašomos mašinėles

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:
 Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442
 Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444
 Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

PADĖKA
 Brangiam Tėveliui
a.a. LEONUI VALIUKUI
 mirus,
 noriu nuosirdžiai padėkoti: I. A. Patašiams, R. A. Gri-goniams, "Aro" chorui bei visiems draugams ir pažis-tamiems, lankiusiems Tėveli, ligoninėje ir palydėjusiems Jį į paskutinę kelionę...
 Šeimos vardu —
Ona Valiukevičiūtė-Balutienė
 1985. IX. 12.

Taikos ir laisvės žygio pamaldos "Baltic Star" laive, plaukiant Baltijos jūra

Pilietinis karas Lietuvoje?

Aleksandro Štromo mintis sklaidant angliškame leidinyje

ANTANAS MUSTEIKIS

Istorija rašant

Prieš porą metų Lituanistikos institutas išleisdino vertiną knygą "Mind Against the Wall: Essays on Lithuanian Culture Under Soviet Occupation", redaguotą prof. Rimvydo Šilbajorio. Tai rinkinys septynių autorių straipsnių, kurie priskirti "essay" žanrui. "Essay", pagal Websterio žodyną, yra trumpas literatūrinis kūrinys (literary composition) apie vieną dalyką, apsprestą asmeninio požiūrio, kuris nepretenduoja išsemti temą. Tokiu žanru tad autoriai apsidraudžia nuo griežtos kritikos, nes tokie neapibrėžti rėmai gali apimti tiek mokslinio pobūdžio darbus, tiek savų išpūdžių apybraižas. Ir nenustabu, jei šalia pirmųjų čia tilps ir spekuliatyvus prof. Vytauto Kavolio straipsnis ("Apie intelektualinę kultūros deformaciją"), pamuštas liberalizmo apologetika. Dažnomis bendrybėmis jisai iškelia ne tik elementarią sovietinės propagandos bruožą — minties deformaciją, bet ir ta proga nespėja tendencijos prikišti tą deformaciją ir ypač tiems, kurie nutolsta nuo jo paties pasaulėžiūrinės spalvos. Panašaus paviršutiniškumo yra ir Zenono Rekašiaus straipsnis ("Spauda Lietuvoje sovietmečiu"), kai jis be išlygų palygina viduramžių inkvizicijos laikotarpį su XX š. "didžiojo brolio" totalitarinės kontrolės dabartimi.

Padrasintas minėto žanro laisvės, ir aš šia proga pakeidžiu tik vieną dalyką, būtent: ar pokario okupuotoje Lietuvoje vyko pilietinis karas?

I šį klausimą teigiamai atsakė prof. Aleksandras Štromas ("Oficiali sovietinė ideologija ir lietuvių tauta"), vienas iš šio rinkinio autorių.

Man atrodo, kad kiekvienas pilietinis karas, nors ir labai sudėtingas reiškinys, privalo būti sąlygotas bent dviejų elementų ar savybių.

Pirmoji savybė — dalyvių skaičiai

Remdamasis savo turtinga patirtimi ir gana patikimais faktais, A. Štromas kritiškai apžvelgia nepriklausomybės, okupacijų bei dabartinį laikotarpį Lietuvoje. Pastebėjęs, kad abi lietuvių ideologinės grupės — didžioji, arba

dešinė, vertino nepriklausomybę aukščiausiai, ir mažoji, arba kairė, nebuvo nepriklausomybės opozicijoje, autorius randa visai nežymų skaičių komunistų partiečių, kurie iš tikrųjų siekė "inkorporuoti" Lietuvą į "didžią Sovietų Sąjungos tautų šeimą".

A. Štromas tikina, kad keturi ryškiausi kairiosios arba radikaliosios ideologijos inteligentijos atstovai antisovietininkai — Liudas Gira, Petras Cvirka, Salomėja Nėris ir Antanas Venclova nebuvo oportunistai bei karjeristai, kai pasirinko remti sovietinę galią. Autorius juos vadina romantikais.

Beje, Gira čia vargiai tinka, nes jis chameleoniškai keitė savo pasaulėžiūrę spalvą, dargi sugebėjo būti ir žvalgybininku — šnipu Lenkijos naudai... Tad įmanoma kalbėti apie tris galimus "idealistus" iš lietuvių inteligentijos tarpo, kurie sovietinėje okupacijoje drauge su kita pora poetų (V. Grybas ir J. Marcinkevičius), deju, tapo "pragmatikais" ir, jei nusivylę, neįsuko kelio atgal.

Tai mažytė inteligentijos dalelė, kurią rėmė, tenka pabrėžti, atitinkamai mažutis užnugaris iš "lietuvių darbininkų ir valstiečių vaikų". Paviekti propagandos bei teikiama privilegijų (pvz. išeiti aštuonių klasių gimnazijos kursą per trejus metus ar teisės universitetą per pusmetį atitinkamoje erzacinėje "akademijoje"), šie sudarė komunistų "praetorišką sargybą".

A. Štromas pateikia tokių lietuvių skaičių kriptiškai: "daug tūkstančių (bet tik tūkstančių, ne daugiau)". Kaip ir kiti sovietologai, A. Štromas čia pat tvirtina, kad "triuškinanti lietuvių dauguma" tebeturėjo tradicinę, patriotinę, nepriklausomybės alsuojančią politinę orientaciją ir priešinosi sovietinei okupacijai visą laiką. Tad ar buvo galimas pilietinis karas tarp šių nelygių lietuvių grupių?

Atsakysiu: ne! Palyginamieji skaičiai rodo, kad komunistinės pasaulėžiūros tūkstančiai žmonių privalėjo pranykti, užduoti ar pražūti tradicinės pasaulėžiūros šimtuose tūkstančiuose. Vieno prieš dešimtį, jei ne prieš šimtą, proporcija konkrečioje situacijoje aplamai daro pilietinį karą neįmanomą.

Antroji savybė — grupių savarankiškumas

Gal nereikia nė užsiminti, jog pilietinis karas skiriamas nuo bet kokio kito karo daugeliu atžvilgių. Sakysime, Pirmajame ar Antrajame pasauliniame kare buvo lietuvių, kurie, paimti į rusų ar vokiečių armijas, kariavo vieni prieš kitus, bet tai jokių būdu nebuvo pilietinis karas. Tą patį galima sakyti ir tuo atveju, jei lietuvių ten būtų buvę savanoriai. Beje, juk buvo tokių lietuvių karių dalinių, kurie pastarajame kare kovojo šalia vokiečių ir mušė rusus, tikėdamiesi, jog suirutės metu galėsią ginklu padėti savam kraštui atsikurti. Juos galime vadinti romantikais, tačiau jų būta.

Kaip žinome, rusų bei sovietų propagandinė mašina visą antrosios okupacijos laiką lietuvius laisvės kovotojus vadino ir tebevadina "banditais", bet juk tai, švelniai tariant, orveliška pasakėlė, kurią normalūs žmonės vadina melu. Kitom progom ta pati mašina sugestionuoja, jog tada vykusį "klasių kovą"... Dabar iš tikrųjų tenka atsakyti, prieš ką dešimtyms, jei ne šimtai, tūkstančių lietuvių partizanų kariavo? Kokiomis aplinkybėmis?

Atsakymas tebėra vienas, būtent: kariavo prieš svetimos šalies įsibrovėlius, prieš okupantus. Jeigu lietuvių patriotai būtų kariavę prieš vieną lietuvių komunistų "praetorišką sargybą", tas karas būtų užsibaigęs per mėnesį, jei ne per savaitę, išžudžius ar išvijus iš Lietuvos žemės visus atskalūnus. Betgi jis truko septynetą ar aštuonetą metų, o dvidešimt penki tūkstančiai (gal ir daugiau) laisvės kovotojų, kariusių už savo tėvynę, pareikalavo kelis kartus didesnio žuvusių priešų skaičiaus. Tad pagrindiniai lietuvių patriotai kovojo prieš gausias Sovietų Sąjungos armijos ar saugumiečių divizijas, nors joms talkino saujelė vietinių striubų ar minėtos "sargybos" narių.

Čia tenka pabrėžti, kad visi laisvės kovotojai buvo savanoriai, bet toji mažuma lietuvių, kurie kovojo prieš savanorius, didžiąja dalimi buvo okupanto prievarta paimti savųjų žudyti. Ir kas žino, kiek rusiškai sovietiniai šovininiai džiaugėsi, jog dalį tautžudiško darbo

Sovietų okupuotoje Lietuvoje tautietė džiaugiasi laišku, gautu iš Vakarų nuo savo giminių. Nuotrauka — iš ALGIMANTO KEZIO knygos "Lithuania Through the Wall", išleistas Čikagoje. Ten angliškai parašyta: "Kadaise mes priklausėm vienai šeimai. Dabar esame svetimi — 'mes' ir 'jie'. Pasišveikinę žodeliu 'alio', sakome sudiev galbūt ant visados".

paliko pačiam "maurui" atlikti. Šie faktai pagrindžia išvadą, jog pokario Lietuvoje iš esmės vyko ne pilietinis karas, o žūtubūtinė lietuvių kova prieš rusiškai sovietinį okupantą.

Kaip matėme, stoka pagrindinių pilietinio karo elementų, būtent krašto suverenumo bei savarankiškumo ir kariavusių grupių tinkamos proporcijos įrodo, jog nei vienu, nei kitu atveju pokario Lietuvoje negalėjo būti ir nebuvo pilietinio karo.

Gaila, kad šiaip jau įdomus ir įžvalgas A. Štromo straipsnis, skirtas angliškai skaitančiai visuomenei, šia nepagrįsta pilietinio karo prielaida klaidina skaitytoją ir teikia žalingą medžiagą istoriografijai.

Pedagogai — Sibiro tremtinei

A+A

BIRUTEI STRAZDIENEI

netikėtai atsiskyrus su šiuo pasauliu,

jos vyrui visuomenininkui JURGIUI STRAZDUI, giminėms bei artimiesiems nuoširdžiausią užuojautą reiškia —

Stasys, Marija ir Dana Jokubaičiai

A+A

BIRUTEI STRAZDIENEI

mirus,

jos vyrą JURGI STRAZDĄ, sūnų Lietuvoje, gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu su visais liūdime —

Laura Rickevičienė
duktė Vida, sūnus
Raimundas su šeimomis

A+A

BIRUTEI STRAZDIENEI

mirus,

jos vyrui JURGIUI STRAZDUI, seseriai DANUTEI LAZAUSKIENEI su šeima, broliui KESTUČIUI ir visiems giminėms bei artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą —

Fr. Radzevičiūtė-Klimienė

A. Šešelgienė

A+A

MARIJAI KEVĖŽIENEI

mirus,

jos dukrą buvusią vieneto dainininkę VALĘ SIMINKEVIČIENĘ ir gimines giliai užjaučiame —

Toronto Lietuvių namų
dainos vienetas

Newman Club TOUR 1985

Kelionė į Šv. Žemę ir Romą. Kalėdos Betliejuje 2 savaitės - \$2,495.00. 1985 m. gruodžio 21 - 1986 m. sausio 4 Amanas, Petra, Jeruzalė, Betliejus, Nazaretas ir Galilėja, Haifa, Karmelio kalnas, Cezarėja, Jafa, Tel-Avivas, Jerichaš, Mirties jūra, Jordano upė, Betanija, Roma ir Vatikanas

Smulkesnių informacijų teirautis:

Rev. Father J. Cullen, C.S.B., c/o St. Michael's College School, 1515 Bathurst St., Toronto, Ont. M5P 3H4. Tel. (416) 653-3180 arba:

GIDEON TRAVEL AGENCY
60 St. Clair Ave. East, Toronto, Ont. M4T 1N5
Tel. (416) 923-7337

ANTANAS MACEINA

Kritinė užsklanda

Išlaisvinimo teologijos šaltinis, jos savimonė, jos objektas ir siekis čia buvo aprašyti beveik ištaisai pačių šios teologijos atstovų ar jos šalininkų žodžiais. Tai geriausias būdas perteikti svetimą teoriją, neįskraipant jos minčių. Juk dabar daromi priekaištai Tikėjimo kongregacijai, esą ji kritikuojanti išlaisvinimo teologiją, "savo teiginių nepagrįsdama" (H. Vorgrimler), kaip tik ir remiasi tuo, jog instrukcija rašiusieji beveik nieko necituoją iš autentinių išlaisvinimo teologijos šaltinių, pasitenkindami atpasakoję jos teiginius savais žodžiais. Užtat savo apraše šių straipsnių autorius leido plačiai kalbėti išlaisvinimo teologams, kad jie patys pasisakytų, ką jie skelbia ir ko jie savo skelbimu nori.

Nūn, užsklendžiant šį aprašą, tenka žvilgtelėti į išlaisvinimo teologijos visumą ir klausyti ją tokių dalykų, kurie vieninteliai gali pateisinti jos užmojų tapti "atnaujinimo sąjūdžio Bažnyčios viduje" (P. Richard).

1. Išlaisvinimo apimtis

Išlaisvinimo teologija suvokia save kaip kritinį vargą bei spaudos apmąstymą tikėjimo šviesoje. Šio apmąstymo išvada — išlaisvinimas iš istoriškai susidėsusių bei sustabarėjusių struktūrų, kurios kildinančios ir varga, ir spauda. Tuo būdu išlaisvinimo teologija virsta pastanga atstatyti žmogų savo vertė bei teise būti žmogui. Tai didis uždavinys, kuris sudaro išlaisvinimo teologijos vidinį pathos ir teikia jai tam tikro patrauklumo ir net žavingumo. Nes kas gi gali būti žemėje gražiau, negu sukurti tokią visuomeninę sąrangą, kurioje žmogus žmogui būtų nebe grėsmė, o tikras brolis; kurioje visi būtų aprūpinti padoriu pragyvenimui; kurioje visi būtų lygūs — net ir bažnytinėje plotmėje — ir kurioje nebūtų 'lygesnių' kaip Orwelio romane. Tik įsigilinus į šį pathos ir jį savyje pergyvenus, galima suprasti, kodėl išlaisvinimo teologija randa plataus atgarsio net ir Vakarų Europoje, kurioje juk nėra nei struktūrinio vargo, nei struktūrinės spaudos.

Todėl nenustabu, kad ir mes, vargstančios bei spausintos lietuvių tautos nariai, žvalgome į išlaisvinimo teologiją ir teiraujamės, ką ji galėtų teikti mūsų tautos išlaisvinimui. 1985 metų Europos lietuviškų studijų savaitėje pati pirmoji paskaita buvo skirta kaip tik išlaisvinimo teologijai ryšium su Lietuvos padėtimi: "Ar esame vieni? Išlaisvinimo teologija

randa kelią" — šitaip buvo nusakyta anos paskaitos tema, kurią sklaidė mons. dr. V. Kazlauskas, Vatikanio radijo lietuviškųjų laidų vedėjas. O anksčiau (1982 m.) Andrius Valevičius, susitaręs su J. B. Metzsu interviu reikalu, buvo pateikęs šiam tokį klausimą: "Jūs esate pradininkas politinės teologijos, iš kurios yra išriedėjusi išlaisvinimo teologija, radusi atgarsio ypač Pietų ir Vidurio Amerikoje. Kaip Jūs manytumėte: ar galima būtų išlaisvinimo teologiją išplėsti ir Rytų Europos tautoms?". Jau minėjome, kad J. B. Metzsa savo susitarimo su A. Valevičiumi neišlaikė ir į klausimus neatsakė (žr. šio straipsnio sk. I, išnaša 3). Ir tai nebuvo atsiktikinis dalykas. J. B. Metzso tyla Europos tautų atžvilgiu yra prasmuo visai išlaisvinimo teologijai.

Klausimas, ką išlaisvinimo teologija galėtų ar privalėtų tarti komunizmo prisilėgtoms tautoms, yra jos gyvybės ar mirties klausimas. Nes jei taip įsaktinai pabrėžiamas išlaisvinimas kaip teologinė kategorija apsiribotų tik P. Amerikos vargšais, stengiantis aprūpinti juos padoraus pragyvenimo reikmenimis, jis savaime atkristų grynai sociologinėm plotmėm, tapdamas papapjiniu uždaviniu, nepaisant, kad ši "papapjia" ir būtų išstisas žemynas.

Išlaisvinimas kaip socialinis reikalas niekad nebuvo teologinė kategorija, vadinasi, mastas teologiniam apmąstymui, jeigu jis neįžengs bendron žmogiškojont plotmėm ir neapims bet kokios spaudos, gniuždančios žmogaus vertę ir žmogaus teises. Likęs sociologinėm plotmėje, jis įpareigotų Bažnyčią tik tiek, kiek kiekvienas vietinis papapjinis reikalas ją įpareigoja. Vietinė gi Bažnyčia, nors savo sandais ir yra visuotinės Bažnyčios išraiška, savo kasdienos reikalais ji betgi ir lieka tik vietinė. Tai tinka kiekvienai vietinei Bažnyčiai. Tai tinka ir P. Amerikos Bažnyčiai. Kalbėti tokiu atveju apie kažkokią naują teologiją, kuri skelbianti išlaisvinimą pranašiškuoju būdu, būtų tik teatrinė poza ir putlumas — daugiau nieko.

Juk pavergtų ir paniekintų, nuskriaustų ir prisilėgtų žmonių esama ne tik P. Amerikoje. Visa Rytų Europa šiandien yra virtusi "vargšų žemynu", jei kalbėsime išlaisvinimo teologijos žodžiais; vargšų ne tik socialine, bet ypač tautine, kultūrine ir religine prasme. Visame šiame žemynė žalojamas žmogaus teisės nemažiau žiauriu būdu, negu P. Amerikoje. Svarbiausia gi, kad šis žalojimas yra ne kokio nors atskiro asmens kalte, o valdanciosios sistemos padaras ir net būtinybė: komunistinė struktūra gali išilaikyti tik prievarta. Jei tad sąvoka 'išlaisvinimas' nėra tuščias žodis ir ne propagandinė formulė, o teologinė kategorija kaip išraiška

Bažnyčios pasiuntinybės eiti į visas tautas (plg. Mt 28, 19), tai ši sąvoka privalo būti visu sveriu taikoma ir Rytų Europos tautoms, kurios "vaitoja ir kenčia skausmus iki šiolei" (Rom 8, 22). Išlaisvinimas gali būti arba visuotinis, arba tik niekniekis, kadangi ir pati Bažnyčia yra arba visuotinė, arba tik sekta.

Įsipareigoti Bažnyčiai už vargšus reiškia įsipareigoti už visus pavergtuosius bei prisilėgtuosius — vis tiek kur jie būtų ir kokių atžvilgiu jie tokie būtų. Juk tautiška, kultūriškai, religiška prisilėgtas ir net persekiojamas žmogus yra taip lygiai nustumtas į pašalį ir gyvena 'priemiesčio' lušnelėje, kaip ir P. Amerikos vargšas, nors medžiaginiu pragyvenimo reikmeniu jis ir turėtų pakankiamai. Betgi žmogus kaip žmogus yra gyvas ne viena tik duona. Vargas yra visų pirma žmogiškoji kategorija, kuri anaipol neišsiesima "žmogaus vertu pragyvenimui", kaip tai nusako išlaisvinimo teologija. Be abejonės, tokio pragyvenimo žmogus yra reikalingas, o kova už jį yra būtina, tačiau teologiškai žiūrint, jis yra per siauras, kad šią kovą pavertt nauja teologija bei visuotiniu Bažnyčios uždaviniu, pražiūrėdamas visus kitus žmogaus vertes bei teisei būtinus reikmenis. Nes pavergta tauta, persekiojama religija, draudžiama kalba (pvz. vokiečių kalba šiandieninėje Lenkijoje), gniuždoma kultūrinė kūryba (pvz. socialistinis realizmas), kraipoma tiesa istorijoje gimdo vargšų žmogiškąją prasme net tragiškesnių, negu P. Amerikos priemiesčiai. Vargšų esama visur, kur tik skriaudžiamas pats žmogiškumas — vis tiek kokių atžvilgiu.

Kas tad yra išlaisvinimas šios rūšies skriaudžiamųjų ir prispaustųjų atžvilgiu? Ką sako išlaisvinimo teologija šioms žmonėms istorinėje jų būklėje? Ar čia reikia tik kantriai laukti, kol būklė pasikeis, ar organizuoti ir kovoti, kaip tai dabar mėginama su vargšais P. Amerikos kraštuose? Tai klausimas, kurį mes kreipiame tiesiog į išlaisvinimo teologų širdį. Deja, jie į šį klausimą neatsako, kaip į jį neatsakė ir J. B. Metzsa. Dar daugiau: išlaisvinimo teologija šį klausimą apeina tokia tyla, jog jo iš viso ne užsimena. Jo neužsimena ne Vakarų Europoje gyvenantieji išlaisvinimo teologijos šalininkai bei skleidėjai. Atrodo, kad Rytų Europos jiems iš viso nėra, nors geografiškai ji tūkstančiais kilometrų tiesiog susiliečia su Vakarų Europos sienomis.

Užtat jau senokai išlaisvinimo teologijai prikaišojama, kad ji esanti vienaakė: ji reginti P. Amerikos socialinį vargą, bet neregianti Rytų Europos dvasinio ir kartu socialinio vargo. L. Boffas savo knyga apie Bažnyčią pavadinu, papildydamas jos vardą, "Kovo-

jančios Bažnyčios studijos — Studien zu einer streitbaren Ekklesiologie". Tačiau kur yra kenčiančiosios Bažnyčios ekleziologija? Kodėl niekur ir niekieno neatsižvelgiama į aibę faktų, susikaupusių metų metais "Lietuvos Bažnyčios kronikoje" ir liudijančių sąmoningą Bažnyčios priespaudą ir jos nuolatinių stūmimą į pašalį? Argi religinis tikinčiųjų persekiojimas nėra teologinė kategorija? Ar "ecclesia patiens" yra tik kenčiantieji skaitytojai?

Kol viso to nebus paregėta ir pabrėžta, tol išlaisvinimas iš vargo bus tik sociologinis tos ar kitos vietos šūkis, vadinasi, 'parapijinis reikalas'. Išlaisvinimo teologija kaip įnašs visuotinei Bažnyčiai bei jos santykiui su pasauliu galės būti vertinga savyje ir verta dėmesio iš šalies tik tada, kai pagrindinė jos sąvoka išlaisvinimas taps visuotine žmogiškojo išlaisvinimo kategorija. Nes regėti kolonializmą P. Amerikoje, o neregėti jo R. Europoje yra dvasinės trumparegystės ženklas ir intelektualinis nesąžiningumas, kuriuo, kaip netrukus matysime, yra kaltinama Tikėjimo kongregacija išlaisvinimo teologijos atžvilgiu. Tačiau pastangų pereiti į tokį visuotinumą išlaisvinimo teologijoje kaip tik neregėti: net neregėti noro praregėti.

Apie R. Europos išlaisvinimą nekalba joks išlaisvinimo teologas ir jokio kelio šiam išlaisvinimo nerodo. Atvirksčiai. Savo peršama revoliucija vietoj reformos išlaisvinimo teologija tiesiog užsiklenda nuo R. Europos, kadangi šiosios išlaisvinimas revoliucijos keliu yra visiškai neįmanomas. Tai yra jau įrodžiusios R. Vokietija, Vengrija ir Čekoslovakija. Po bandymų išlaisvinti revoliucijos keliu šių tautų priespauda tik padidėjo. Pralaimėta revoliucija visados yra baisesnė, negu neruošta revoliucija. Tai ypač tinka mažai mūsų tautai, kuri jau ir taip yra netekusi trečdaliao savo narių karo ir pokario sąmyšiuose.

Trumpai tariant, išlaisvinimo teologijos 'išlaisvinimas' mums mažą ką sako: tiek savo apimtimi, kadangi jo svertis gula ant socialinio vargo ir apsirėžia kova su kapitalistine struktūra; tiek savo būdu, kadangi revoliucijos kelias mūsų tautai būtų pražūties kelias. Išlaisvinimo teologijos užmojų tapti įnašu visuotinei Bažnyčiai reikia tad laikyti teologų putlumu, kaip jį laiko ir ne vianas P. Amerikos vyskupas. "Liaudies Bažnyčia" mums yra tokia pat atgrasi sąvoka, kaip ir "liaudies vyriausybė" ar "liaudies respublika". Išlaisvinimo teologų skelbiama "liaudies klasių ir jų organizacijos hegemonija" yra mums per daug gerai pažįstama, jog tikėtume, kad iš jos "išaug nauja visuomenė"¹⁰⁷ — nauja ne fakto, bet vertės prasme.

(Bus daugiau)

Nebuvo saulės, nei žvaigždžių

Europos rajono lietuvių skautų stovykla Britanijoje

Europos rajono 36-toji vasaros stovykla įvyko liepos 27 — rugpjūčio 3 d.d. Lietuvių sodybos beržynėlyje. Stovyklavo 24 skautai, 24 skautės ir 21 skautininkas bei instruktorius.

Stovykla buvo pavadinta M. K. Čiurlionio, mergaičių pastovyklė — „Saulės sonatos“, o berniukų — „Žvaigždžių sonatos“ vardais. Deja, stovyklavojams nei saulė, nei žvaigždės neteko gėrėtis — lietus dažniausiai merkė žemę.

Viėšnios iš Amerikos ir Vokietijos

Giedriai nusiteikusiems stovyklavojams gal tiktų sakyti, kad saulė jiems atnešė iš JAV (Klivilando) atvažiavusios viešnios — vyriausioji skautininkė Stefa Gedgaudienė ir skautininkė Elena Nainienė.

Tą rytą, kai tik jos įžengė į lietuvių žemę, saulė šyptelėjo, ir viskas nušvito. Iš tiesų taip ir buvo! Ir keletą dienų taip vis pro sunkius tamsius debesis skautė linksniau pasižvalgydavo. Abi viešnios išbuvo iki stovyklos pabaigos.

Taip pat su nemažu būriu jaunimo stovyklauti atvažiavo viešnia skautininkė Meilė Mickienė iš Vokietijos, kur yra Vasario 16 gimnazijos didelio skautų tunto viršininkė. Ji stovykloje padėjo pravesti lituanistines pamokas.

Stovyklos darbai

Stovyklos vadovai, instruktoriai, padėjėjai buvo vis tie patys, kaip ir kitais metais — pareigingi ir darbštūs. Mokytaisi skautavimu, dainų, rankdarbių, lietuvių kalbos, Lietuvos geografinės, istorijos ir kt. Sportuoti ir žaisti. Išdalyta „Budėkime“ nr. 98, „Lithuania“ sąsiuvinis nr. 2, lietuviška tema kryžiažodžiai. Buvo paskaitėlė apie M. K. Čiurlionį, jo kūrinių reprodukcijų parodėlė, surengtas minėjimas, kuriame, be kitų, sol. V. Gasperienė padainavo Čiurlionio harmonizuotą liaudies dainą. Visokie įdomūs nuotykiškai buvo rašomi, o paskui skaitomi tradiciniame laikraštyje „Taukuotas puodas“.

Kun. A. Gėryba laikė pamaldas žvakutėms šviečiant.

„Aro“ koncerte

Penktdienį stovyklavojai autobusų buvo išvažiuoję į Londoną pasiklausyti Toronto vyrų choro „Aras“ koncerto. Tai buvo labai įspūdingas vakaras. Tiek daug vienoje vietoje dainuojančių vyrų! Galinagai, tyliai, linksmai ar graudžiai plaukė daina po dainos. Dainos žodžiai aiškiai skambėjo ir buvo suprantami. Nepaprastai domėdamiesi klausėmės solisto V. Verikaitio Ūrio dainos iš „Pilėnų“. Kaip visa tai nauja, netikėta, negirdėta!

Po koncerto Lietuvos atstovas V. Balickas savo kalboje pabrėžė, kad „Aras“ yra Lietuvos ambasadorius, dainavęs ne tik balsu, bet ir širdimi. Kensingtono savivaldybės burmistro pavaduotojas Martin Owen sakė, kad jam didelė laimė ir privilegija klausytis tokio profesionalaus, kaip „Aras“, choro, kuris nuostabiai dainuoja. Apgailėstaves, kad salė netikusi tokiam didžiam ir įspūdingam koncertui, entuziastiškai įtaigojo „Ara“ užmiršti Kanadą, užmiršti Europą (sekanti choro kelionė — Paryžius), užmiršti Skotiją ir visus, vėl pakartoti šį neeilinį festivalį Kensingtono rūmuose (Chelsea Old Town Hall, King's Rd., London).

Koncertą „Aras“ užbaigė galingai sugiedodamas Lietuvos himną. Aišku, labai didžiudamiesi, kad esame lietuviai, giedojome kartu su jais. Pirmą kartą pernai tuo pačiu metu apsilankiusį spalvingą ir daug mielos lietuviškos širdies ir šilumos palikusį Toronto „Gintaro“ ansamblių. Pernai su juo koncertą baigėm, sudainuodami „Lietuva brangi“.

Tokie chorų ir ansamblių pasirodymai yra labai gera, o gal ir geriausia Britanijos jaunimui lituanistinė pamoka. Laukė „Aro“ ir skautų stovykla. Mums buvo pažadėta, kad atvažiuos. Deja, tik keletas jų atsilankė, tarp jų ir muzikas J. Govedas.

Premijos, dovanos, ordinarai Po savaitės įtempto darbo,

iškylų ir linksmų laužų stovyklos vadovai apsvaistė, kas ko vertas. Pavyzdgingiausio skauto premiją laimėjo Romas Masiūnas. Skautų pastovyklės pavyzdgingiausia skiltim pripažinta „Kregždės“ (ją sudarė Elena, Klara ir Loreta Canty, Danutė Dobbs ir Dawn Siliūtė). Ta skiltis gavo pereinamąją taurę. Geriausiai kalbantiems lietuviškai ir kaip pavyzdgingiems skautams buvo išdalintos 4 pinigines premijos.

Dovanos įteiktos ir visoms trimis viešnioms: S. Gedgaudienėi, E. Nainienei ir M. Mickienei. Jos savo ruožtu atvežė dovanų ir apdalinio jomis visus.

Ta proga buvo įteikti skautų vadovybės paskirti apdovanojimai ir nusipelnusiems lietuviškai skautybei Britanijoje. Kun. dr. J. Šakevičius, MIC, ir V. O'Brien apdovanojami ordinarais „Už nuopelnus“ su rėmėjo kaspiniu, Europos rajono vadovas skautininkas S. B. Vaitkevičius ordinu „Už nuopelnus“, R. Valteris „Tėvynės sūnaus“ garbės žymeniu ir A. R. Philpott „Pažangumo žymeniu“.

Iškilmingoje baigiamoje su-eigoje, kai buvo sakoma kalbos, vyr. skautininkė Stefa Gedgaudienė savo kalboje atrėpė dėmesį į lietuviškumą. Jos kalbos mintis buvo tokia: tik per lietuvių bei skautybę. Taip pat ji uždegė ir paskutinį šiemetinės stovyklos laužą.

Svečiai

Stovyklą aplankė VLIKO vicepirm. L. Grinius, grupė Australijos lietuvių, kurie grįžo namo, aplankę Lietuvą, muzikė prof. dr. R. Lampsatyte-Kollars su vyru Michaeliu, Rita Daunoraitė-Jeloveckienė su dukrele Karen iš Venezuelos, Skotijos lietuvių skautų Vytauto Didžiojo draugovės draugininkas M. Julius su žmona, Britanijos lietuvių jaunimo sąjungos pirm. R. Juozelskis su draugais ir daug svečių.

Raštu sveikino vyriausias LSS skautininkas v.s. fil. Kazys Matonis, kun. dr. S. Matulis, MIC, anglų skautininkas J. Booth iš Derby, skautininkai I. ir A. Gerdzūnai.

Pas anglų skautes

Rugpjūčio 11 d., labai lietingai ir vėjuota sekmadienį, vyriausioji skautininkė Stefa Gedgaudienė, lydimas skautininkės Gajutės Valterytės-O'Brien, išvažiavo į Britanijos Middelandą. (Skautininkė E. Nainienė turėjo anksčiau išvykti namo). Ten Midlands Association Guides International Camp 85 suruošė 75 me-

tų mergaičių skautėlių sukakties paminėjimą. Į šią tarptautinę stovyklą susirinko 3,500 skautėlių iš visų pasaulio kraštų. Ten stovyklos atidaryme dalyvavo visa eilė aukštųjų anglų ir kitataučių, net pats Malvern grafijos pirmininkas. Mūsų lietuviškosios mergaičių skautijos vadė Stefa Gedgaudienė buvo viena iš jų.

Abi lietuvių viešnios buvo labai laukiamos, gerbiamos ir maloniai priimtoms. Dvi valandas su visais svečiais jos vaikščiojo po palapinių mišką, apžiūrindamos, kaip ten įsikūrusios skautės. Vyr. sk. Stefa Gedgaudienė buvo pristatyta kaip lietuvių skautėlių vadė. Ta proga buvo papasakota ir apie Lietuvą ir lietuvius. Vidurinė Anglijos skautėlių vadovė D. Ronson buvo įteiktos dovanos: „Lithuania 700 years“ ir lietuvių skautėlių seserijos knygos. M. B-nė

Iš Floridos į Kanadą

Kadangi Floridoje vasara būna karšta, nutarėm skristi šiaurėn — į Kanadą. Pakilom iš Tampos orauosto ir nusileidom Toronte, kur laukė V. Kryžanauskas iš Staynerio, Ont. Jo automobiliu važiuvom Kanados vieškeliais, gėredamiesi puikiais gamtovaizdžiais.

Privaziavom Staynerio miestelį, kuriame A. ir V. Kryžanauskai turi namą. Jame ir apsigyvenom atostogauti. Čia gyvena ir daugiau lietuvių, kurių globojami aplankėm įdomias apylinkes vietas, salą, parką ir tolimus miestus, pasiekdami juos automobiliais ir autobusais. Matėm daug gražių ūkių su mūriniais pastatais. Toronte L. Andriulaitienė aprodė visas miestas, įdomias vietas ir parkus, o už pragyventą pas ją laiką, nuomirdų vaišingumą nenorėjo priimti iš mūsų nė vieno cento, sakydama, kad buvo malonu matyti svečių iš Floridos.

Aplankėm Toronto Lietuvių klubą. Ten moterų tik kelios, o vyrų daug. Reiškia Kanada reikalavo daugiau vyrų darbo rankų.

Kryžanauskų dukrytė pasistatė kalno viršūnę labai ištaigingą namą, netoli nuo mūsų gyvenamos vietos ir matėm pasakišką vaizdą į visas puses. Buvom pakviesti įkurtuvėms to milijoni- niu namo.

Įvairiuose pobūviuose susitikom su seniai matytais iš nepriklausomos Lietuvos laikų ir Vokietijos stovyklų. Norime išreikšti malonų prisiminimą ir padėką už vaikes L. Andriulaitienei, Kryžanauskams, Maziliauskams, Galoveckams ir visiems už kelionės pagalbą. Garbačauskai ir kitiems. Iki pasimatymo kitiems metais.

A. Šukis ir P. Karaitis

Sukaktuvinio ateitininkų kongreso pamaldose Čikagoje 1985. IX. 1 lietuviškosios Marijos procesija su maldingais išraiškios judesiais, giedant giesmę „Nenuženk nuo akmens, o Marija“ Ntr. V. Kuprytes

Lietuvio nuotykiškai Saharoje

Rommelio pėdsakai

Bengazi, Marsa El Brega, Tobruk. Šie vardai staiga iškyla mano atmintyje. Tai Antro pasaulinio karo takai, praplatinę vokiečių feldmaršalo Rommelio tankų, važiuavusių į rytus perkirsti Suezio kanalo. Anksčiau, prieš Kristų, čia buvo irgi panašių įvykių, kai keliavo Hanibalo armijos, vėliau graikai, romėnai, vandalai, turkai, italai. Dabar šis kraštas yra nepriklausomas nuo svetimųjų. Karo metu čia buvo tik kupranugarų takas, dabar eina asfaltuotas kelias Kairo link. Pajūrio senovės miestai tapo pramonės centrais atradus naftą. Marsa El Brega tapo petrochemijos centru, Ras Lanuf — naftos valymo ir eksporto centru. Didžiulis tanklaivis gali paimti dabartinę naftos kainą apie 70,000,000 dolerių vertės krovinį. Daug judėjimo yra ne tik pajūry, bet ir giliau dykumoje, kur yra naftos šaltiniai.

Buteliai smėlyje

Vienas mano pažįstamas iš Kalgaris daro gerą biznį, lankydamas karo meto vokiečių feldmaršalo Rommelio karių stovyklas. Vokiečiai mėgo vyną. Išgėrė mėtė butelius ir krūvas ant dykumos smėlio. Vejo nešamas smėlis, panašiai kaip sniegas, padarė tose vietose apvalius pusnis. Reikia tik atpažinti tas pusnis, kojomis paspardyti smėlį — tada pasirodo buteliai pilni dykumos smėlio. Jis, su dviem juodukais prikrovęs džypą butelių, važiuoja prie vandens, duoda tiems juodukams darbo — išvalyti butelius. Tada juos parduoda „samagonščikams“ ir aludariams. Mat jų čia trūksta. Buteliai paprastai tarnauja, kol būna užklupta alaus ar samagono darykla šio krašto žandarų, mėgstančių blaivybę. Jie kūjais sudažo butelius čia pat už stovyklos ribų. Kaip žandarai sako, „netikėliai“ turi būti sveiki, kad galėtų ilgiau čia dirbti.

Įdomus radinys

Vaikščioldamas prie Amal oazės stovyklos, pastebėjau nemažą uolos gabalą. Pakėliau. Tai buvo suakmenėjusio medžio, panašaus į sekvoją, gabalas. Prieš 8-10,000 metų čia buvo didelės spygliuočių girios, panašios į Kalifornijos sekvojas. Klimatas, kaip medžiai liudija, buvo drėgnas ir subtropinis. Stebiu šį radinį. Koks gamtos stebuklas — išsaugojo su mažiausiom detalėmis parazitų suėstą ir į dumblą nukritusį medį. Net kirminų padarytos skylės ryškios — atrodo jie ką tik įlindo į medį, puikiai išsaugoti konservuotos. Žievės detalės, meto augimo žiedai, lūžimo vieta — viskas puikiai apsaugota, net ir spalvos. Pažiūrėjus iš tolo atrodo tikras medis, bet sunkus kaip titnagas. Nukritęs į dumblą medis buvo apsaugotas nuo deguonies ir puvimo. Vandenyje ištirpusi silica pamažu medienos ląsteles pakeitė į titnago kristalus tokios pat formos, kaip mediena. Dabar šis radinys yra mano švediškoje viloje prie jūros kranto. Jei žandarai neatims orauostyje, laimingai pasieks Kanadą.

Keičiasi žemės paviršius

Ten, kur radau suakmenėjusį medžio gabalą 11,000 metų gilumoje, yra dykumos smėlio formacija, kurioje yra nafta. Po smiltainio yra jūros nuosėdos. Šis jūros dugnas 11,000 metų po žemę yra apie 300,000-000 metų senumo. Virš formacijos, kurioje rasta nafta, yra vėl jūros nuosėdos. Mat vyko pasikeitimai: dykuma, jūra, sausuma ir viršuje, kur radau šį rodinį, vėl dykuma. Toliau Alžerijos dykumoje esu užtikęs išdžiūvusius didelių krioklius. Visa tai liudija, kad gamta keitė ir keičia žemės paviršius ciklais, trunkančiais milijonus metų. Paskutinis pasikeitimas nuo tropikinės girios į Libijos dykumą 10,000 metų laikotarpyje yra labai greitas, ir, geologo akimis žiūrint, atrodo įvykęs tik vakar.

Dykuma plečiasi Afrikoje labai greitai. Etiopijoje žmonės masiškai bėga nuo sausrų ir miršta badu. Visi šie įvykiai, gamtos akimis žiūrint, yra paprasti, jie kartojasi per milijonus metų, bet jie užklupo Etiopiją labai staigiai ir netikėtai. Žmonės bando technikos pagalba pakeisti gamtą. Laikiniai jiems pasiseka, bet padubusi gamta vėl savo daro ir plečia dykumą.

Žmogus keičia gamtą

Senovėje žmonės yra pastatę nuostabių dalykų: Kinijos sieną, šventyklas, piramides. Libijos dabar už naftos pinigų yra statoma žmogaus suplanuota upė. To projekto atidarymas įvyko maždaug prieš metus.

Prieš dešimtmetį geologai, pietinėje Libijoje prie Kufros oazės įieškodami naftos, rado didžiulius išteklius geriamo vandens. Šis vandens rezervuaras, paslėptas dykumos smėlio, priliję Nilo upės srovei, subėgusiai į šį rezervuarą per 200 metų. Šis vanduo yra maždaug tiek vertas, kiek Libijos nafta.

Kitas panašaus dydžio vandens rezervuaras yra rastas prie Fezzan oazės. Abu rezervuarai yra maždaug 1,100 km į pietus nuo Viduržemio jūros. Šio projekto statyba vyksta jau istisus metus. Tiesiami vandens vamzdžiai ir statomos vandens pompavimo stotys. Vanduo bus pompuojamas Viduržemio jūros link dykumos smėliu drekinai. Tuo būdu dykuma taps derlingu plotu, maždaug 25 kartus didesniu už visą Lietuvą (600,000 kv. mylių). Šio projekto apskaičiuota kaina yra 6 milijonai dolerių, maždaug vienerių metų pagamintos naftos vertė. Prie Kufros oazės jau žaliuoja kviečių, miežių ir alfalfa laukai.

Žmogus keičia gamtą. Tikimasi, kad jam tai pavyks.

A. K. Rimgaudas

OPTOMETRISTAS

Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

A.a. ELZĖ JANKUTĖ, Mažosios Lietuvos patriarcho Jankaus dukte, mirusi Toronte 1985. IX. 9, palaidota 1985. IX. 13 lietuvių kapinėse. Nuotrauka (St. Dabkaus) daryta 1984 m. minint velionės 90-tąjį gimtadienį.

Rambyno dukrą išlydint

A.a. Elzė Jankutė, 91 m. amžiaus, mirė Toronte 1985 m. rugsėjo 9 d., palaidota rugsėjo 13 d. lietuvių kapinėse Mississaugoje

J. ADOMAVIČIENĖ

Kristupu nekantriai laukti zenklo, kad bėgimas pavyko.

1944 m. vokiečių gestapininkai visą Jankų šeimą vėl išvažiavo į vargingą kelionę Vokietijon, kurios metu panelė Elzei teko daug vargo pakelti. Tėtatis buvo fiziškai paliejęs, nors dvasiškai stiprus. Kilnojimas iš vienos buvėnės į kitą buvo nelengvas, o tautiečių pagalba buvo menka, nes visi buvo tremtiniai ar pabėgėliai.

1951 m. Elzė su akluoju broliu Kristupu atvyko į Torontą. Čia ji stengėsi atkurti Bitėnų aplinką. Su laiku jos kambario sienos buvo pilnos lietuviškų audinių ir paveikslų, o stalčiai pilni fotografijų ir laikraščių iškarpų iš praėities ir dabarties. Garbingiausioje vietoje kabėjo jos tėvo paveikslas. Kaip kadaise Elzės namai Bitėnuose savo dviasia jungė žiląją senovę su dabartimi, taip dabar jos butą pamažu pradėjo gaubti Rambyno idilija.

Elzė savo naujuose Bitėnuose ir vėl su šypsena priimdama svečius — visą šeimą buvo deportuota į Rusijos gilumą, už Volgos. Ten jie vargo apie trejus metus, palaidoję senelį ir jauniausią sūnų Endrių. Patriarčas sugrįžo 1918 m. birželio mėnesį, o Elzė su likusia šeimos dalimi — tų metų rudenį.

Vos sugrįžęs, M. Jankus visas savo jėgas skyrė Mažosios Lietuvos vadavimui darbu, palikdamas Elzei šeiminkavimą. Elzė ne tik sumaniai tvarkė ūkio reikalus, bet taip pat priklausė Bitėnų šaulių būriui ir, atėjus sukilimo metui, parūpino ginklų sukilėliams.

Po laimingai užsibaigus sukilimo ir sėkmingo Klaipėdos krašto prijungimo prie nepriklausomos Lietuvos, Martynas Jankus, po atliktų sunkių darbų lyg ir pasitraukė į pensiją, ir savo numylėtus Bitėnus Rambyno papėdėje. O ten jo įžiebtą tautinę ugnį saugojo mūsų mieloji Elzė, kaip senųjų laikų vaidilutė. Svečiai iš visų Lietuvos kampų pradėjo plaukti į Bitėnus. Lankančiųjų eilės nenutrūkdavo. Lankėsi pavieniai asmenys, didesnės ir mažesnės grupės. Aukšti valdžios pareigūnai klausydavosi senojo vaidilos nuomonės ir gerėdavosi jo enciklopedinėmis žiniomis, o Elzė visus su meiliu šypsniu sutikdavo ir pagal išgales pavaišindavo. Su ta savo malonia šypsena ir asmenine šiluma ji užsitarnavo „Saulutės“ vardą.

Tačiau Elzė nesitenkino vien šeiminkėnės vaidmeniu — ji aktyviai dalyvavo šaulių veikloje, buvo Užsienio lietuviams remti draugijos Pagėgių skyriaus valdybos narė, ruošė Motinos dienas, prisidėjo prie Joninių iškilnių paruošimo, puoselėjo Šiupinio tradicijas. Be to, Elzė surinko nemažai senoviškų dainų, kurias ją teko įdainuoti į magnetofono juostą.

Ta Bitėnų idilija staiga pasibaigė, kai 1939 m. Trečiasis Reichas vėl atplėšė Klaipėdos kraštą nuo Lietuvos. Jankų šeimai ypač skaudžiai pergyveno tuos įvykius. Tėtatis turėjo slaptai palikti Bitėnus. Pasiliko Elzė su akluoju broliu

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubyts. Tel. 498-5823 arba 755-3174. Lietuviškas pensininkams 10% nuolaida iki š. m. spalio 31 d.

GINKIME LIETUVIŲ TEISES!

Nepamirškite savo aukos
Lietuvių Teisėms Ginti Fondui

Prašome pasinaudoti šia atkarpa. Čekius rašyti "Lietuvių Teisėms Ginti Fondas" (arba "American Lithuanian Rights Fund, Inc.") ir siųsti adresu: **5620 So. Claremont Ave., Chicago, Illinois 60636, USA**

Auka Lietuvių Teisėms Ginti Fondui..... US \$ .....

Pavardė, vardas .....

Adresas .....

Rengiatės į Lietuvą arba Europą?

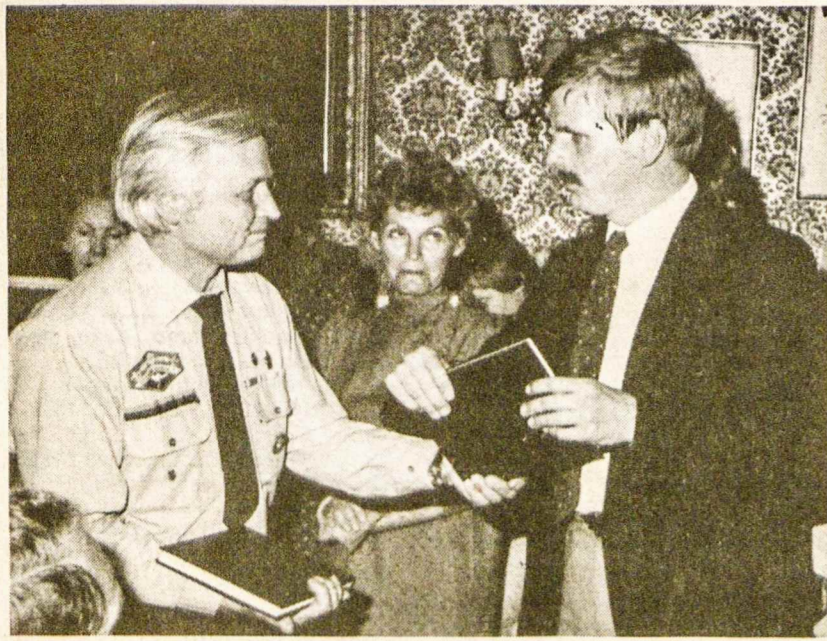
Reikia jums voltažo keitiklio (convector) arba pritaikytojo (adaptor) bet kurioje pasaulio vietovėje?

Kreipkitės į **"House of 220"**. Jame rasite visokių rūšių keitiklių, transformatorių, pritaikytojų ir 220 voltų prietaisų. Mes taip pat pakeičiame prietaisus iš 220 voltų į 110 voltų ir atvirkščiai.

Priimame pasiteiravimus ir dėl pavidomumo urmo kainomis.

HOUSE OF 220
1444 Gerrard St. E., Toronto
(416) 461-2602

DBLS pirmininkas J. ALKIS Britanijos Londone įteikia dovaną Kanados lietuvių vyrų choro "Aras" akompaniatoriui ir kompozitoriui J. GOVEDUI, lydėjusiam chorą gastrolių metu Nuotr. J. Laurinavičiaus

Lietuvių mitologija be fantazijų

DR. JONAS BALYS

Mitologija žmonės domėjosi seniau, domisi ir šiandien. Raštų mitologinėmis temomis netrūksta šių dienų Lietuvoje ir išeivijoje. Lietuvoje ta tema parašo straipsnius ir net knygas Pranė Dundulienė, Juozas Jurginis ir Norbertas Vėlius. Pastarasis parašė savotišką deklaraciją: "Istoriko darbas išaiškinti, kada mitologija atsiskyrė nuo religijos, kad galėtume religiją atmesti, o mitologiją gerbti, kaip liaudies kūrybą... Dievai ir deivės, kaip ir aplamai visa mitologija, yra fantazijos vaisius, bet kas gali teigti, kad fantazijoj nėra išminties ir grožio... Mitologija — tai liaudies pasaulėžiūra ir filosofija. Lietuviškų dievų ir deivių nereikia niekinti, juos reikia suprasti, kaip istorijos reiškinių" (žr. J. Jurginio straipsnį "Lietuvių dievai ir deivės" žurnale "Mokslas ir gyvenimas", 1966, nr. 3, p. 30-31).

Po šitokios "marksistinės aprobatos" Lietuvoje galėjo pasirodyti straipsniai ir knygos mitologiniais klausimais. Tuo galime pasidžiaugti. Matyt, pasidarė nepatogu, kai rūsiškuose sovietiniuose žurnaluose straipsnių ir studijų mitologiniais klausimais netrūktų — paliečia ir lietuviškas temas (V. Ivanovas ir kiti).

Greimo mitologija

Išvaidoj mitologiniais klausimais dažnai parašo V. Bagdaničius, M. Gimbutienė ir A. J. Greimas. Ir šio straipsnio autorius, be daugelio studijų Bostono "Lietuvių Enciklopedijoje", yra išleidęs atskirą knygą "Lietuvių liaudies pasaulėžiūra tikėjimų ir papročių šviesoje" (Čikagoje, 1966).

A. J. Greimas išleido stamboką knygą "Apie dievus ir žmones; lietuvių mitologijos studijos" (Čikagoje, 1979). Reikia atvirai pasakyti, kad tai nėra būdinga lietuvių mitologija, bet "Greimo mitologija". Jeigu ta knyga, kaip skelbiama, bus išversta į anglų ar prancūzų kalbą, tai duos skaitytojui labai kreivą vaizdą apie mūsų mitologiją. Ten skaitytojas nieko neris apie tokias svarbias lietuvių seniasis dievybes, kaip Perkūnas ir Žemyna, apie Mėnulio ir Saulės, medžių ir vandens gerbimą, o tik pripuola mai — apie ugnies gerbimą ir dievybes.

Daug prirašyta apie nesvarbius dalykus, visokius nereikšmingus ir abejotino buvimo dievukus arba menkus tarptautinės kilmės demonėlius, kaip aitvarai ir kaukai. Autorius remiasi nepatikimais šaltiniais, kaip J. Lasickis, T. Narbuto "mitas apie tvaną" ir M. Davainio-Silvestravičiaus sudaryta iš daugelio motyvų konglomeratų-pasaka "Saulė ir vėjų motina". Tai tik savotiška smegenų gimnastika. Autoriui trūko istorinio kritiškumo savo šaltiniams įvertinti ir etnologinės metodikos (plačiau žiūrėk toliau skyrelį "Metodologinės pastabos").

Etnologai apie religiją

Mitologija daug ginčijasi apie religijų kilmę ir prasme. Kokia buvo seniausia religijos forma — daug dievų ar tik vienas? Esu etnologas, bet ne teologas, tačiau man atrodo, kad pati primityviausia religijos forma, priešingai evoliuciniškai teorijai, yra buvęs *monoteizmas*. Žmogaus fantazijai daug lengviau yra įsivaizduoti kokią nors vieną neaiškią Didžiąją Dvasią, kuri viską tvarko, negu visą eilę dievų, kiekvienam visiskiriant tam tikrą

rinktų paveikslų yra mūsų jaunosios kartos menininkės Snagės Valiūnaitės-Šileikienės. Lietuvių visuomenė džiaugiasi, kad lietuviškas kūrinybus laikomas Toronto miesto meno archyve drauge su kitų menininkų darbais. Pažymėtina, kad daili. Snagė buvo išrinkta atstovauti Toronto "Open Studio" menininkams Kanados grafikų suvažiavime liepos 9-11 d.d. St. John, Newfoundland. Suvažiavimas gvildeno estetinius klausimus, technika, finansinius reikalus ir artimesnį bendradarbiavimą su mažesniems grafikos studijomis, esančiomis visose kitose Kanados vietovėse. L. Š.

veiklos sritį ir funkcijas. Pirmąsias žmogus nesuko sau galvos, ar ta Didžioji Dvasia buvo vyro ar moters pavidalo, su barzda ar be jos. Ir iš tikrųjų tokio primityvaus monoteizmo reiškinys kun. Wilhelm Schmidt (1868-1954) surado daugelyje pirmųjų kilčių ir parašė 12 storų tomų veikalą "Der Ursprung der Gottesidee" (1926-1955). Tokius tikėjimus vienuolis autorius kildina iš pirmųjų apreiškimo tradicijas. Čia jau teologija.

Etnologai mano, kad šį reiškinį galima išaiškinti grynai racionaliai. Pirmąsias kiltys dar nėra išsivysčiusio kulturo su maldyklomis ir dvasininkų luomu; randamas tik toks bendro pobūdžio tikėjimas, kad esanti kažkokia Didžioji Dvasia arba Vyriausia Būtybė, kuri viską tvarkanti. Juo kiltis pasidaro daugiau civilizuoja, juo daugiau ji prisigalvoja dievų: paskirsto jiems veiklos sritis, nustato jų tarpe hierarchijos laiptus, jų šeimyninius tarpusavio santykius ir kt. Viskas tvarkosi pagal dėsnius: kaip žemėje, taip ir danguje. Dievai tarpusavy rungtis, kovoja, draugauja, mylisi, paleistuvauja, kerštauja ir t.t. Jie padeda jų malonę žmonių sieloms žmonėms ir baudžia ku nors jiems prasikaltusius, su-laiziusius kokį nors tabu (draudimą) arba nežinia kodėl netekusius jų malonės.

Išvada: klaidinga yra pažiūra, kad monoteizmas esąs aukščiausias religijos išsivystymo laipsnis. Kaip tik atvirkščiai: tai yra pats primityviausias. Todėl reikia kalbėti ne apie "pirmąsias monoteizmą", bet apie "primityvų monoteizmą". Žinoma, monoteizmas irgi toliau vystėsi. Ryškiausias jau išsivysčiusio monoteizmo pasireiškimas istoriniais laikais yra *islam*. Jis nepripažįsta jokių kitų dievų ar šventųjų, tik vieną Alahą, kuris yra labai didis, ir nieko daugiau nereikia. Žmonės gali būti tik pranašais, kaip Abraomas, Jėzus, Mahometas, bet ne dievai. Mahometai neturi šventų ar stebuklingų paveikslų ir statulų žmogaus pavidalo.

Vyriausio dievo buvimas ir galybė nėra visuotinė. Jam dažnai tenka dalintis valdžia su kitais dievais — sritiniais dievybėmis, kaip Perkūnas ir Žemyna, apie Mėnulio ir Saulės, medžių ir vandens gerbimą, o tik pripuola mai — apie ugnies gerbimą ir dievybes.

Daug prirašyta apie nesvarbius dalykus, visokius nereikšmingus ir abejotino buvimo dievukus arba menkus tarptautinės kilmės demonėlius, kaip aitvarai ir kaukai. Autorius remiasi nepatikimais šaltiniais, kaip J. Lasickis, T. Narbuto "mitas apie tvaną" ir M. Davainio-Silvestravičiaus sudaryta iš daugelio motyvų konglomeratų-pasaka "Saulė ir vėjų motina". Tai tik savotiška smegenų gimnastika. Autoriui trūko istorinio kritiškumo savo šaltiniams įvertinti ir etnologinės metodikos (plačiau žiūrėk toliau skyrelį "Metodologinės pastabos").

Daug prirašyta apie nesvarbius dalykus, visokius nereikšmingus ir abejotino buvimo dievukus arba menkus tarptautinės kilmės demonėlius, kaip aitvarai ir kaukai. Autorius remiasi nepatikimais šaltiniais, kaip J. Lasickis, T. Narbuto "mitas apie tvaną" ir M. Davainio-Silvestravičiaus sudaryta iš daugelio motyvų konglomeratų-pasaka "Saulė ir vėjų motina". Tai tik savotiška smegenų gimnastika. Autoriui trūko istorinio kritiškumo savo šaltiniams įvertinti ir etnologinės metodikos (plačiau žiūrėk toliau skyrelį "Metodologinės pastabos").

Svarbieji senovės lietuvių dievaičiai-tės
Nėra istorinių duomenų, kad baltų tautos būtų turėjusios vieną vyriausią dievą. Jų religija jau buvo toliau išsivysčiusi, negu primityvus mo-

noteizmas. Kronikininkai pridūrė visokių nesupratimų. Senųjų prūsų tariamas dangaus ir žemės dievas *Okopirnas* (Oecopirrus, 1530 m. šaltinis) atsirado prūsiškam tulkui (vertėjui) išvertus krikščionišką terminą "omnipotens" (Liet. Encik. XXI, 47). "Aukštesnasis Wissagystis" yra tas pats krikščioniškas terminas Aukščiausiasis Visagalas. Tiesa, latviuose yra gana ryškūs dangaus dievas, ar tik bendrinis dievybės pavadinimas, ar pagaliau krikščionystės atneštas Dievas Tėvas. Visos pasakos apie "Dievą senelį" turi labai aiškius krikščionystės bruožus. Pagoniškas terminas yra "dievaitis", dažnai vartojamas kaip Perkūno ir Mėnulio pažymys.

Ryškiausias ir geriausias dokumentuota jau nuo XIII š. pradžios ir iki šių dienų liaudies sąmonėje labai aiškiai išlikusi dangiška dievybė yra *Perkūnas* (pirmąsias žodžio forma buvusi *Perkus*, mušėjas). Jis rūpinasi daug ku: oru, derliumi, teisingumu, šeima, žmonių apsauga nuo demonų (žr. Liet. Encik. XXII, 303-305). Tačiau nesakoma, kad jis buvęs pasaulio tvėrėjas. Apie pasaulio sutvėrimą ir santarkos nustatymą autentiško baltiško mitu neturime (suomai turi — iš kiaušinio). Perkūno santykiai su kitom dviem dangiškoms dievybėms — Saule ir Mėnuliu nėra aiškūs. Pagal šių dienų liaudies tradicijas, Perkūnas nėra nei vyriausias, nei visagalas. Krikščionybės įtakoje jis pasidarė tik Dievo tarnas. Mes nežinome, kaip buvo prieš 700-1000 metų. Turi reikšmės gramatinė vardo forma. Pvz. latvių Aukseklis yra vyr. giminės žodis, todėl dainoje Mėnulis paviliojęs ju sužadėtine, bet ne pačią Aušrinę, kaip yra lietuviškoje dainos atmainoje.

Mūsų žmonės senovėje šalia Perkūno dar garbino tris dievybes, kurios tvarkančios žemiškus žmonių reikalus, štai jos: *Žemyna*, dim. *Žemynėlė* (lat. Zemes mate), ji duodanti žemės vaisius, tai žemdirbių dievybė (buves ir vyriškas *Žemėpatis*, pirmosios brolis); *Gabieta* arba *Gabieta* ugnies ir namų peleno dievaitė (buves ir vyr. *Gabjaujis* ar *Jagaubis*, jaujos ir klėties globėjas); *Medeinė*, miško ir gal žvėrių dievė, medžiotojų garbinama (vyr. Miškinis, išlikęs tik pavardėse, gali būti tik miško gyventojas, nebūtinai dievaitis).

Žmonių likimą tvarkanti savo nulėmimu *Laimė* ar *Laima*, tik neaišku, kieno pavedimu. Mirusiai rūpinasi *Veluona* (lat. Velu mate) ar vyr. *Velinas* (iš šio pavadinimo išsivystęs "velnias"). (Bus daugiau)

Atsiūsta paminėti

MUZIKOS ŽINIOS. Leidėjas — Lietuvių vargoninkų-muzikų sąjunga, redaktorius — J. Kreivėnas. Redakcijos ir administracijos adresas: c/o A. Giedraitis, 1602 So. 48 Ct., Cicero, IL 60650, USA. Metinė prenumerata — \$5.00. Išcina du numeriai per metus.

Antanas Pleškys, JUNGTINIŲ AMERIKOS VALSTYBIŲ LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SUSKALDYMAS. JAV R. Lietuvių Bendruomenės leidinys. Menetas — Albinas Repšys (\$500), rėmėjai — Joana Mikalauskas (\$75), Viktoras Kozička (\$75). Čikaga 1985 m., 39 psl.

LIETUVIŲ KATALIKŲ MOKSLO AKADEMIJOS METRAŠIS VI. Redaguoja A. Liuima, SJ. Lietuvių katalikų mokslo akademijos leidinys (Piazza della Pilotta 4). Roma 1985 m., 509 psl.

KANADOS LIETUVIŲ DIENOS XXX, Toronto 1985. Redagavo XXX Kanados lietuvių dienų komisija — Juozas V. Danys, Stasys Dargis, Juozas Krištolaitis, Vytautas Kulnys, Vitalius Matulaitis, Bronius Stundžia. Išleido KLB Toronto apylinkė. Rinko "Type Master Graphics", atspaudė "Litho-Art Ltd.", 100 psl.

SIMAS AUGAITIS aiškina amerikietėms velykinių kiaušinių dažymo bei marginimo techniką ir jų reikšmę

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Vasaros koncertų sezoną Tėvų pranciškonų vasarvietėje Kennebunkporte liepos 27 d. pradėjo baritonas sol. Benediktas Povilavičius, akompanuojamas kompoz. Jeronimo Kačinsko. Lietuviškus vertimus juo atliekamu dainom ir operų arijom buvo parūpinęs poetas Stasys Santvaras. Koncertas buvo pradėtas trimis F. Schuberto dainomis, tęsiamas lietuvių kompozitorių kūriniais — K. V. Banaičio "Gieda gaideliai", J. Gruodžio "Eška, karvute" ir "Obelėlė", V. Kairiūkščio "Ei, vėjelė", V. Klovos "Generalia aišginiau". Operinė koncerto dalis buvo pradėta R. Leoncavallo "Pajacų" prologu, tęsiamas baritonu arijomis iš G. Verdžio "Traviatos", V. A. Mocarto "Figaro vestuvių", populiaria "Udriso daina" iš Vytauto Klovos "Pilėnų".

Saviveiklinis "Atžalos" teatras Sūdnyėje, Lietuvių namuose, liepos 7 d. suvaidino Paul Osborne trijų veiksmų pjesę "V. A. M.", kurią lietuvių kalbon išvertė E. Jonaitienė, parūpindama suprantamesnį "Kur aš esu?" pavadinimą. Premjerinį spektaklį paruošė rež. Daiva Labutytė-Bieri. Vaidino aktoriai — L. Cox, R. Žyžytė-Blandjaar, A. Vingienė, K. Daugvievytė, J. Šarkauskas, H. Šlėteris, D. Karpavičienė, G. Reingerienė ir V. Šliogeris. Scenovaizdžius paruošė J. Janavičienė, garsus tvarkė K. Ankus. "Atžalai" administratorius — J. Maksvytis. Žiūrovai spektaklį sutiko šaltokai, jame pasigedami lietuviško gyvenimo, lietuviams suprantamų temų. Jų nedomino kažkokių kita-tačių keturių seserų gyvenimas. Ir "Tėviskės aiduose", ir "Mūsų pastogėje" "Atžalai" patariama savo repertuarui įieškoti lietuvių autorių veikalų.

Amerikos baltiečių laisvės lyga savo pirmąją rezistencinę premiją paskyrė "Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikai", ją pripažindama reikšmingiausiu veiksniu kovoję prieš sovietinius okupantus Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. Latviai ir estai teikis tvirta lietuvių katalikų laikysena, apgailestaudami, kad tokios atsparios nesudaro protestantai Latvijoje ir Estijoje. Premijos teikiama savo repertuarui įieškoti lietuvių autorių veikalų.

Amerikos baltiečių laisvės lyga savo pirmąją rezistencinę premiją paskyrė "Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikai", ją pripažindama reikšmingiausiu veiksniu kovoję prieš sovietinius okupantus Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. Latviai ir estai teikis tvirta lietuvių katalikų laikysena, apgailestaudami, kad tokios atsparios nesudaro protestantai Latvijoje ir Estijoje. Premijos teikiama savo repertuarui įieškoti lietuvių autorių veikalų.

Onos ir Alfonso Mikulskių 1965 m. Klivlande išteigta kanklių muzikos studija atšventė veiklos dvidešimtmetį. Siemet ją baigė Nida Gelazytė, 27-ji jaunuolė. Lig šiol studiją lankė 63 mokiniai. Visas jos kursas išeinamas per ketverius metus, laikantis Vilniaus konservatorijos nustatytą praktiško kankliavimo ir privalomoj muzikavimo reikalavimų. Studija ne tik paruošia kanklininkus bei kanklininkes, bet ir parūpina prieauglį M. K. Čiurlionio ansamblio orkestrėliui, kuriam jau 45 metus vadovauja O. Mikulskienė. A. Mikulskis studijos absolventams kasmet parąšdavo specialų kūrinių egzaminams ir mokslo metų užbaigos rečitaliui. Šią tradiciją nutraukė staigi A. Mikulskio mirtis. Siemintiniai rečitaliui vadovavo JAV LB kultūros tarybos pirm. Ingrida Bublėnė, pati buvusi kanklininke. Pirmojoje dalyje jaunieji kanklininkai ir kanklininkės atliko A. Mikulskio, J. Bertulio, P. Stepulio, M. K. Čiurlionio harmonizuotas liaudies dainas ir originalius kūrinius, absolventė N. Gelazytė — ištraukė iš A. Mikulskio poemos "Ant ežerėlio rymoju". Pirmoji rečitalio dalis užbaigta kanklininkų seksteto atliktais A. Mikulskio "Mergaitės šokiais". Antroje dalyje sopranas Irena Grigaliūnaitė, Sekminių ragelių grojantis Jonas Muliolis ir aštuonių asmenų kanklių orkestras atliko A. Mikulskio "Skamba, skamba kankliai", ištraukė iš rapsodijos "Ant Nemuno kranto", J. Tallat-Kelpšos "Sakė mane šokia". Dirigavo O. Mikulskienė. Dvidešimtmečio sukaktė buvo išleistas gausiai iliustruotas leidinys, redaguotas V. Rocūno.

Jaunimui skirtas žurnalas "Genys" paskelbė literatūrinės pasakos dabartinę temą konkursą. Tikimasi, kad juo susidomės jaunieji rašytojai. Laimėtojams numatytos keturios premijos: pirmoji — 300, antroji — 200, dvi trečiosios — po 100 rublių. Pasakūs bus laukiama iki š. m. gruodžio 10 d.

Kauno paveikslų galerijoje atidaryta skulptūros darbų paroda. Jai savo kūrinius pateikė 28 Kauno ir Klaipėdos dailininkai, su pažindinantys lankytojus su kūrybiniais pastarojo dešimtmečio laimėjimais. Parodoje yra daug skulptūrinių portretų, dekoratyvinių kompozicijų, medalių, mažosios plastikos darbų.

XIV-sis estradinės muzikos festivalis "Baltijos jaunystė-85" Palangoje, trukęs 16 dienų, pasi-baigė rugpjūčio 25 d. Pagrindinį festivalio prizą, išteigtą Palangos miesto vykdomojo komiteto, už brandžiausią meninę programą laimėjo V. Kernagio vadovaujamas ansamblis. Lietuvos kompozitorių sąjungos prizas už geriausią pirmą kartą atliktos lietuvių kompozitoriaus dainos muziką paskirtas G. Paugai už J. Marcinkevičiaus tekstu sukurta dainą "Liejų skundas". Žurnalo "Nemunas" prizas už geriausią nespausdintą lietuviškos dainos tekstą teko J. Mačiukevičiui, parašiusiam "Grožį jūros amžinos". Muziką šiai dainai sukūrė R. Raveičius. Vilniaus filharmonijos prizai teikti geriausiems festivalio dainininkams: "Vermės" ansamblio sol. B. Petrikytė ir savo ansamblyje dainuojančiam sol. V. Kernagui. "Komjaunimo tiesos" prizą laimėjo geriausiai pasirodęs jaunasis "Neringos" dainininkas S. Januška. Lietu-

vos mokslnio ir metodinio kultūros centro prizas už repertuarą, tinkantį diskotekų programoms, įteiktas "Vairo" ansambliui. Vilniaus filharmonijos prizai teikti geriausiems festivalio dainininkams: "Vermės" ansamblio sol. B. Petrikytė ir savo ansamblyje dainuojančiam sol. V. Kernagui. "Komjaunimo tiesos" prizą laimėjo geriausiai pasirodęs jaunasis "Neringos" dainininkas S. Januška. Lietu-

vos mokslnio ir metodinio kultūros centro prizas už repertuarą, tinkantį diskotekų programoms, įteiktas "Vairo" ansambliui. Vilniaus filharmonijos prizai teikti geriausiems festivalio dainininkams: "Vermės" ansamblio sol. B. Petrikytė ir savo ansamblyje dainuojančiam sol. V. Kernagui. "Komjaunimo tiesos" prizą laimėjo geriausiai pasirodęs jaunasis "Neringos" dainininkas S. Januška. Lietu-

Vilniaus universiteto kraštotyrininkai šešioliktajai savo ekspedicijai pasirinko Ignalinos rajono Mielagėnų apylinkę. Ekspedicijoje dalyvavo 112 Vilniaus universiteto, dailės instituto studentų ir dėstytojų. Istorikai, vadovaujami A. Petrašiūno, užrašė 120 atsiminimų apie kaizerinės Vokietijos okupantų plėšikavimus, Sovietų Sąjungos bandymą 1919 m. pasiglemžti atsikuriančią nepriklausomą Lietuvą. Sociologai su savo vadovu J. Mardosa domėjosi kolchozininkų gyvenimu, laisvalaikiais. Kraštotyrininkai užplėdė 260 anketų. Materialinės ir dvasinės liaudies kultūros tyrinėtojai, vadovaujami V. Miliaus, rinko medžiagą apie darbo, kalendorinius, šeimos vardinų, vestuvių ir laidotuvių papročius, jų raidą, domėjosi liaudies žinyne — meteorologija, medicina, veterinarija, naujomis darbo ir poilsio tradicijomis. Šiomis temomis sudaryta 500 aprašų. Kalbininkams vadovavo B. Stundžia. Užrašyta 2.300 vietovardžių, 600 pravarzdžių, 1.000 žodžių su sakiniais, surinkta 3.200 atsakymų į įvairių dialektologinių anketų klausimus. Tautosakininkai ir jų vadovė L. Pauzaitė magnetofono juoston įrašė 2.330 tautosakos kūrinių. Daug liaudies kūrybos buvo gauta iš A. Kajtėnės Ryžiškės kaime, P. Janučienės, O. Stasiūnienės, J. Šimonienės Guntaninkų kaime, S. ir L. Černiauskienės, E. Misiūnienės Mielagėnų kaime, Z. Barzdėnienės, S. Bartasiūnienės Buckūnų kaime. Liaudies architektūros tyrinėtojai su vadovu V. Čiubrinsku suinventorino ir nufotografavo 98 pastatus penkiuose kultūros paminklais paskelbtuose kaimuose. Muziejininkai, kuriems vadovavo V. Baltrušaitis, surinko 450 roduinių, nupiešė 700 piešinių, užfiksudami įvairias taikomojo liaudies meno apraiškas. Ekspedicijoje surinkta medžiaga papildys Vilniaus universiteto moksline bibliotekos, Lietuvos mokslų akademijos lietuvių kalbos ir literatūros, istorijos institutų rankraštytus, muziejų fondus. Dalį surinktos medžiagos propagandai panaudos Vilniuje veikiantis kompartijos istorijos institutas. V. Kst.

Tautiniai mažlietuvių drabužiai

A. a. Elzė Jankutė daug jų surinko Klaipėdos krašte ir Rytprūsiose

A. TAMOŠAITIENĖ

Elzė Jankutė turėjo ypatingą savybę — darbštumo, rūpestingo pareigingumo, tikro nuoširdumo ir vaišingumo. Pagrindinis Elzės gyvenimo bruožas ir buvo darbuotis lietuvių kultūros srityje, ypač mažlietuvių tarpe. Ji buvo pavyzdys mažlietuvių bendradarbiavimo rengiant šūpinius, sueigas, pobūvius. Ji turėjo Dievo dovaną ilgai gyventi, keliauti ir aukštumas ir iš lėto leistas į pakalnę vis silpnėjant fizi-nėms jėgoms ir užgestant jos gyvenimo žiburėliui.

Su Elze susitikau šio šimtmečio pradžioje, prieš 57 metus Rambyne, šv. Jono dieną, kai mudvi abi, apsirergusios tautiniais drabužiais, buvome rengėjų pakviestos kurstyti aukurą šventės iškilmių programoje. Tuo metu aš su tėvais gyvenau Klaipėdos krašte Vidutaičiuose, ir man lengva buvo keliauti į Bitėnus pas Elzė pasitarti mažlietuvių senovinių audinių klausimais. Ji nuo 1934 m. mums pradėjo rinkti tautinius drabužius ir iki 1939 m. sukauptė didelį mažlietuvių audinių lobyną ne tik iš Klaipėdos krašto, bet ir iš Rytprūsio, ypač iš Ragainės apylinkės, kur dar tebe-gyveno šimtmetės jos iš jau-

nystės pažįstamos mažlietu-vės. Mudvi su Elze atsidėjusios studijuodavome tuos senoviškus mažlietuvių rinkinius. Be to, Elzė buvo gerai susipažinusi ir su dail. Edwardo Gizevijaus lietuvių drabužių tapybos darbais. Iš jos gavome ir daug adresų tų iškilnių mažlietuvių — Mortos Zau-niūtės ir kitų, kurios saugojo mažlietuvių lobius — rinkinius. Būdingiausi Elzės Jankutės tautinių drabužių rinkiniai buvo atspausdinti Antano Tamošaičio leidinyje "Lietuvių moterų tautiniai drabužiai" Lietuvoje 1939 m. Net palikdama savo gimtąjį kraštą, mylimus Bitėnus, ji atsivežė į Torontą nemažą rinkinį senoviškų mažlietuvių audinių, kurių dalį padovanojo Otavos muziejui.

Elzės Jankutės surinktų tautinių drabužių pavyzdžiai yra atspausdinti "Lithuanian National Costume" knygoje, o jos pats didžiausias juostų rinkinys bus atspausdintas juostų knygoje. Tai vis darbsišiosios Elzės su meile ir pasišventimu atlikti darbai tautodailės srityje. Jeigu ne ji, tie visi rinkiniai, kuriuos mes dabar dar saugojame, kol juos galėsime atiduoti lietuvių muziejui, jie būtų visi per II D. karą žuvę.

Tryliktasis akademijos suvažiavimas

Š. m. gruodžio 26-30 d.d. Los Angeles mieste rengiamas Lietuvių katalikų mokslo akademijos XIII-tasis suvažiavimas. Paskaitos ir pokylis vyks "Ambassador" viešbutyje, o parodos ir koncertas — lietuvių Šv. Kazimiero parapijos patalpose. Viešbučio kaina — \$55 (vienam kambaryje) nakčiai, ir \$27.50 (po du kamb.) nakčiai. Mums yra rezervuota 17 kambarių iki gruodžio 3 d., po to reikės mokėti normalią kainą, jeigu dar bus laisvų kambarių. Rengėjų komitetas labai prašo visus, kurie ruošiasi dalyvauti ir nakvoti viešbutyje, pranešti iki gruodžio 1 d. savo pagaidavimą Jonui Motiejūnui, 555 N. Beachwood Dr., Los Angeles, CA 90004, USA. Tel. (213) 464-9398. Taip pat pranešti apie dalyvavimą pokilyje, kurio kaina bus \$25.

gluosnio pasaka"); kun. prof. dr. Povilas Ragaižinskas "Romantizmo pėdsakai tremtinių literatūroje"; prof. dr. Vytautas Vardys "Nepriklausomos Lietuvos politinės kultūros bruožai"; kun. dr. Antanas Paškus "Psichoterapijos vaidmuo religiniame asmens brendime"; dr. Anatolijus Matulis "Nauji žmogaus smegenų tyrinėjimai ir jų svarbumas mūsų atečiai".

Dar yra daugiau pasižadėjusių paskaitininkų, kurie dar nenurodė savo paskaitų temos. **Rengėjų komitetas**

Lietuvaitės kūriny Toronto galerijoje

Toronto miestas nupirko 50 paveikslų (iš 35 Toronto menininkų), vaizduojančių vieno-kū ar kitokiū būdu šių laikų Torontą. Tai vaizdai pastatų, parkų, gatvės gyvenimo, socialinė, politinė, moralinė Toronto miesto nuotaiką. Tuos 50 paveikslų miesto vadovybė išsyrinko ir nupirko iš Toronte esamų meno galerijų, kuriose Toronto meninkai buvo išstata-vo savo darbų. Jie dabar yra išstatyti "Market Galery" pastate, kad visuomenė pamatytų. Paroda truks iki š. m. spalio 20 d.

Liepos 27 d. įvyko šios parodos atidarymas, "Market Galery" patalpose, dalyvaujant kviestiniam svečiams. Parodą atidarė Toronto miesto burmistras A. Eggleton, pabrėždamas, kad tie meniniai darbai liks miesto archyve kaip istorinis dokumentas kultūrinio, socialinio ir fizinio Toronto miesto augimo (nuo 1970 m. miestas yra surinkęs 300 darbų menininkų, gyvenančių ir dirbančių Toronte). Eš, miestas saugo praeitį, kurdamas ateitį. Esąs išleistas šios parodos katalogas, kuriame įdėtos tų 35 menininkų parodoje išstatytų paveikslų nuotraukos, jų autorių išeitlas mokslas, parodos ir darbai. Tarp miesto vadovybės iš-

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI virš 27 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:	MOKA UŽ:	
	90 dienų termin. indėlius	8 1/4%
	180-185 d. termin. ind.	8 1/2%
	term. indėlius 1 metų	9%
Pirmadieniai 10-3	term. indėlius 2 metų	9 1/2%
Antradieniai 10-3	term. indėlius 3 metų	9 1/2%
Trečiadieniai uždaryta	pensijų s-ta	9%
Ketvirtadieniai 10-8	spec. taup. s-ta	7 1/2%
Penktadieniai 10-8	taupomąją s-ta	7%
Šeštadieniai 9-1	depozitų-čekių s-ta	6%
Sekmdieniai 9-12.30	DUODA PASKOLAS:	
	asmenines nuo	11%
	mortgicinius nuo	9 3/4% - 11 1/2%

ANAPILYJE skyrius veikia sekmd. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.
Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgicinius iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamus įvairius sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽINGAS PATARNAVIMAS

Vėliavos ir jų palydovai sukurtinio ateitininkų kongreso iškilmingu Mišiu metu Čikagoje. Iš kairės: Dana Grajauskaitė, Paulius Šalčius, Paulius Gražulis, Paulius Bindokas, Kovas Palubinskas, Linas Udrys, Vejas Liulevičius, Aras Norvilas, Jonas Prunskis, Aris Kaufmanas, Kazimieras Gudinskas, Marius Gražulis
Nuotr. V. Kuprytės

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)
Konservatorių partijos vado rinkimus Ontario provincijoje priverstė skelbti vadu išrinkto F. Millerio silpnas pasirodymas provincinio parlamento rinkimuose. Valdžion jis grįžo tik su mažomis vyriausybe ir buvo pakeistas liberalų, kai D. Petersonui savo paramą pažadėjo socialistai su savo vadu B. Rae. Sprendimą konservatorių turės padaryti lapkričio 15-16 d. d. Metropolitinio Toronto suvažiavimų centre. Kandidatų netrūko, kai reikėjo pakeisti premjerą W. Davis, nes tada konservatorių partija Ontario provinciją be pertraukos buvo valdžiusi beveik 42 metus. Dabar naujo konservatorių vado laukia neaiškūs rytojūs. F. Milleriui jis tapo politinės karjeros pabaiga. Kandidatūrą į vadus jau paskelbė Alan Pope'as ir anksčiau laimėję bandę D. Timbrellis bei L. Grossmanas, praėjusiuose rinkimuose F. Milleriui pralaimėjęs tik 77 balsais. Problema kandidatams dabar sudaro netikėtus D. Petersono ir jo liberalų mažumos iškopimas valdžion. Daug kam atrodo, kad sekančiuose Ontario parlamento rinkimuose D. Petersonas laimės liberalų daugumą.

Trys partijos Alberto, Ontario ir Kvebeko provincijose įveiks naują vadą. Tikimasi, kad pasitraukęs Kvebeko partijos vadą R. Levesque rugšėjo 29 d. lengvai galės pakeisti P. M. Johnstonas, bet jis greičiausiai neįstengs laimėti provincinio parlamento rinkimų. Viešosios nuomonės tyrimuose net 20% Kvebeke dabar pirmąją R. Bourasso vadovaujama liberalai. Linksmsni Alberto provincijos konservatorių vado rinkimai bus spalio 11-13 d.d., nes teks pakeisti tvirtus savo pėdsakus paliekančią dabartinę premjerą P. Lougheedą. Rimčiausiu kandidatu yra laikomas buvęs energijos išteklų ministeris Don Getty. Naujo vado Albertoje, atrodo, laukia lengva jo vadovaujama konservatorių pergalė provinciniuose parlamento rinkimuose.

Pensijon išėjęs Kanados admiralas J. A. Fultonas pareikalavo, kad vyriausybė laivynui sustiprinti paskirtų \$2,6 milijonų. Jis nori, kad karo laivų skaičius būtų padidintas iki 70. Laivynas turi būti įjungti keturi povandeniniai laivai

Šeštadieninėse lietuvių mokyklose

L. ŠILEIKIENĖ
Ir vėl Kanadoje didelė dalis esamų tautybių tėvų siųs savo vaikus į tautines mokyklas. Dažnai patys tėvai atveža savo vaikus į mokyklą. Daugelis tėvų yra patys baigę šeštadieninę mokyklą, o dabar atveža savo dukreles ar sūnus. Daugelis senelių, kurie siuntė savo vaikus į šią mokyklą, dabar atveža į ją savo vaikaičius. Dažnai žemesniųjų skyrių vaikams skundžiasi, dejuoja tėvams, kad juos siunčia ir į lietuvišką mokyklą, bet yra pastebėta, kad jie bręsdami pasiekia. Aukštesniuose skyriuose jie darosi gabesni ir pavyzdingesni mokiniai. Jie labiau stengiasi suprasti reikšmę toms kilmės bei istorijos. Po 10 metų jau jaunuoliai skiriasi su lietuviška mokykla dažnai ašarodamas. Per tuos 10 metų vaikas išaugo į jaunuolį-jaunuolę, susiranda draugų, ir palikus mokyklą jam šeštadieniai darosi nuobodūs.

Maironio mokykla Toronte laukia daugiau vaikučių. Tenelieka ne vienas lietuvių vaikas nelaukęs lietuviškos mokyklos. Lietuviška mokykla praplėčia vaiko akiratį ir pradeda pilniau subręsti. Šeštadieninė lietuvių mokyklos Kanadoje stengiasi kiek galint vaizdingiau, įdomiau ir naujingiau dėstyti mokiniams pamokas ir per labai trumpą laiką duoti kaip galima daugiau vaikučių žinių. Tuo tikslu ir KLB švietimo komisija pavasarį sukvietė suvažiavimą visų Kanadoje esančių lietuviškų mokyklų vedėjų aptarti esamų mūsų mokyklų rūpesčių. Taip pat pavasarį KLB švietimo komisija sukvietė suvažiavimą Toronte mokyklų mokytojų iki IV sk. aptarti mokyklų programų. KLB švietimo komisija pritarė pakeitimui šeštadienių mokyklų programos (nuo parengiamųjų skyrių iki IV sk. imtinai) ir pritaikyti ją šiem laikams. Tai padaryti buvo paprašyta Maironio

Skautų veikla

• "Šatrijos" tuntas ruošia iškylą spalio 6 d. Toronto salose. Visos renkasi 11 v.r. uoste su darbo uniformomis. Programoje — suėigos, žaidimai, lengvi pietūs ir lauzas. Draugovės prašomos paruošti programą savo suėigoms. Į iškylą kviečiamas "Rambynų" tuntas, skautininkai, tėvai ir rėmėjai. Dalyvaus iš Hamiltono sesės ir broliai.
• "Šatrijos" vadijos posėdis bus spalio 6 d. iškylų metu. Bus aptartas veiklos planas ir ateinančios vasaros stovykla.
• Sveikiname seses, atlikusias įžodį Romuvos stovyklos metu: vyr. sk. Aušrą Lelytę (iš Rochesterio), vyr. sk. Loretą Stanulytę, vyr. sk. Ritą Žilinskaitę, gint. Kristiną Janavičiūtę.
• Rugšėjo 29 d. po 10 v.r. Mišių skautų būkle pradėdami lauzavėdžių kursai, vadovaujami muz. ps. D. Viskontienės. Galintieji atvykti iš Hamiltono ir kitų vietovių mielai laukiami. Kursai bus kartą į mėnesį ir tik sekmadieniais.
• LSS seserijos skaučių skyrių skyriaus lapkričio 2 d. vadovaus parodomajai suėigai "Dainos" skaučių d-vėje. Balandžio mėn. įvyks skautų ir skaučių skyrių skiltininkų kursai. Vieta ir data bus paskelbta vėliau.
• Mūsų mielam skautų rėmėjui St. Dabkui už Vasario 16-tos gimnazijos skautams įgytos vėliavos nuotraukoms tariam nuosirdų skautišką acū.
• Nuosirdi padėka Toronte Lietuvių namų labdaros organizacijai už \$100 auką Vasario 16-tos gimnazijos skautams-ems Vokietijoje vėliavos pasiūmimo reikalams.
D. Barzdžiūtė

Aukos Tautos fondui

A. a. Elzės Jankutės atminimui paaukojo Tautos fondui:
\$50 — A. Masionis, A. Raila; \$30 — W. Dauginis; \$25 — V. Skirgaila.
\$20 — V. Anysienė, A. Aperavičienė, B. B. Čepauskai, P. O. Dabkus, G. J. Didžpėtriai, R. Dresher, Marija Girčienė, L. V. Giriniai-Norvaišis, T. V. Gražulis, A. Jucys, P. Kaziuokis, O. Kriščiūnas, V. Kubilienė, S. H. Lasiai, Marija Mišulienė, dr. A. S. Pacevičiai, E. Radavičiūtė, A. Stepaitis, J. Šarūnas, G. M. Šernas, V. A. Šukiai, E. L. Vaštokai, L. A. Vektoriai; \$10 — V. V. Balsiai, P. Gaiztūs, O. Indrieliene, Ald. Jankaitienė, V. Jocas, M. F. Jokubynienė, M. Krivickas, M. Kybranc-Armstrong, R. Peldsus, D. T. Renkauskas, B. Romeika, V. Sendžikas, J. Staškevičius, A. Tamošaitis, Valiūnai, M. Vaškevičius.
\$5 — A. Čepaitis, J. Gudaitis, J. Kazlauskas, B. Savickas, E. Tamulėnas, M. J. Žekas.
Detroito aukotojai, iškeitus į Kanados valiūtą: \$68.17 — dr. Birutė Girnius; \$33.97 — S. Butkus, V. Tamošūnas; \$20.47 — K. Sraugauskas; \$13.66 — kun. A. Babonas, Eug. Bulotienė, L. Mingelienė; \$6.86 — Ada Poderienė.
Iš viso — \$1,009.42.
Nuosirdi padėka!
Tautos fondo atstovybė Kanadoje

Sault Ste. Marie, Ont.

(Atkelta iš 4-to psl.)
Alė ir Jonas Skaržinkai susilaukė sūnaus Morkaus-Jono.
Danutė ir Gediminas Poderiai bei jų šeima jaučiasi laimingi susilaukę dukters bei sesutės Aušros-Veronikos. Tai ketvirtas vaikas šeimoje. Jų visi vaikai kalba lietuviškai. Tikimės, kad ir naujagimės pirmieji žodžiai bus lietuviški. Vieni tėvai lankosi lietuviškuose parengimuose. Bent dabar mūsų lietuviškoji kolonija nemažėja.
Valdyba

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvį Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugstos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Aukos Tautos fondui

A. a. Elzės Jankutės atminimui paaukojo Tautos fondui:
\$50 — A. Masionis, A. Raila; \$30 — W. Dauginis; \$25 — V. Skirgaila.
\$20 — V. Anysienė, A. Aperavičienė, B. B. Čepauskai, P. O. Dabkus, G. J. Didžpėtriai, R. Dresher, Marija Girčienė, L. V. Giriniai-Norvaišis, T. V. Gražulis, A. Jucys, P. Kaziuokis, O. Kriščiūnas, V. Kubilienė, S. H. Lasiai, Marija Mišulienė, dr. A. S. Pacevičiai, E. Radavičiūtė, A. Stepaitis, J. Šarūnas, G. M. Šernas, V. A. Šukiai, E. L. Vaštokai, L. A. Vektoriai; \$10 — V. V. Balsiai, P. Gaiztūs, O. Indrieliene, Ald. Jankaitienė, V. Jocas, M. F. Jokubynienė, M. Krivickas, M. Kybranc-Armstrong, R. Peldsus, D. T. Renkauskas, B. Romeika, V. Sendžikas, J. Staškevičius, A. Tamošaitis, Valiūnai, M. Vaškevičius.
\$5 — A. Čepaitis, J. Gudaitis, J. Kazlauskas, B. Savickas, E. Tamulėnas, M. J. Žekas.
Detroito aukotojai, iškeitus į Kanados valiūtą: \$68.17 — dr. Birutė Girnius; \$33.97 — S. Butkus, V. Tamošūnas; \$20.47 — K. Sraugauskas; \$13.66 — kun. A. Babonas, Eug. Bulotienė, L. Mingelienė; \$6.86 — Ada Poderienė.
Iš viso — \$1,009.42.
Nuosirdi padėka!
Tautos fondo atstovybė Kanadoje

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvį Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugstos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Sault Ste. Marie, Ont.

(Atkelta iš 4-to psl.)
Alė ir Jonas Skaržinkai susilaukė sūnaus Morkaus-Jono.
Danutė ir Gediminas Poderiai bei jų šeima jaučiasi laimingi susilaukę dukters bei sesutės Aušros-Veronikos. Tai ketvirtas vaikas šeimoje. Jų visi vaikai kalba lietuviškai. Tikimės, kad ir naujagimės pirmieji žodžiai bus lietuviški. Vieni tėvai lankosi lietuviškuose parengimuose. Bent dabar mūsų lietuviškoji kolonija nemažėja.
Valdyba

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvį Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugstos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvį Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugstos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:	IMA:
8 1/4% už 90 dienų termin. indėlius	už asmenines paskolas nuo 11%
8 1/2% už 6 mėn. termin. indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
9% už 1 m. termin. indėlius	su nekeičiamu nuosimčiu:
9 1/2% už 2 m. termin. indėlius	1 metų 10 1/2%
9% už 3 m. termin. indėlius	2 metų 11%
9% už pensijų planą	3 metų 11 1/2%
7 1/2% už specialią taup. s-tą	(fixed rate)
7% už taupymo s-tas	su keičiamu nuosimčiu
6% už čekių s-tas (dep.)	1, 2 ar 3 metų 9 3/4%
	(variable rate)

AKTYVAI virš 45 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir mortgicinius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybę apdrausta santaupų dydys, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigines perlaidas, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgiciniai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniai, antradieniai ir trečiadieniai — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniai ir penktadieniai — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniai — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniai uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Telefonai: 532-8723 Toronto, Ontario
ir 532-1149 M6P 1A6

AL GARBENS REALTOR

22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Telefonas 489-1543
(staiga, tarnaujanti lietuviams nuo 1951 metų)

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

Telefonas 773-6480
77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6
Alfonsas Garbenis, jn. B. Econ. CRA. Kvalifikuotas įkainojimas nuosavybių dėl mortgicijų. Patarnauja palikimų (Estates & Capital Gains), investicijų ir kituose nekilnojamo turto reikaluose.

RE/MAX

renown realty ltd., realtor
an independent member broker

daiva t. dalinda, B.A.
associate broker

4887 Dundas St. West
Islington, Ontario M9A 1B2
res: 767-0999

232-2322

RUNNYMEDE-ANNETTE, trijų aukštų, 11 kambarių, 3 prausyklų namas. Tinkamas nuomojimui, dvigubas garažas. Labai gražiai prižiūrėtas. Kaina — \$159,000.

HIGH PARK DUPLEKSAS, puikūs kovingai atremtuotas dviejų butų namas. Atskiri virtuvos sildymai. Naujai ir šviesiai užbaigtas rūšys, atskiri virtuvos garažas, centrinis vėsinimas. Arti poeminio. Kaina — \$249,900.

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario
Telefonas 535-1258

- Turime lietuviškų skilandžių, sūrinių ir kitų maisto gaminių
- Užsakymai priimami telefonu
- Nemokamas pristatymas

Turime įvairių rūkytų žuvų. Didelis pasirinkimas. Gera kaina. Kviečiami atsilankyti.

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8, tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukti kairėn prieš pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way.

Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus.
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošūnas

A.P. GOMES

Real Estate & Insurance Ltd.

1567 Dundas St. W. Toronto, Ontario

Perkant ar parduodant nekilnojama nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus

Antanas Blūdžius

Telefonai: 531-1191 namų 537-2291

A & L Windows

66 Spadina Ave., Hamilton, Ont. L8M 2X1
Savininkai — Algis ir Lenis Žilvyčiai

Esamus langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo storumo stiklo. Taip pat įdedame aliumines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) (vairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakymą. Nemokamas įkainojimas. Lietuviams 10% nuolaida. Skambinti telefonu (416) 545-6556 Hamiltone, Toronte ir apylinkėse prašome skambinti "collect"

STEPHAN'S FURS

406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936
2239 Bloor Street West. Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepturės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Vaidotas (Vay) Jonynas

Telefonas (416) 864-2734

pataria ir padeda investicijose nuo aukso iki valstybinių lakštų. Jo atstovaujama firma aptarnauja investuotojus nuo 1923 metų.

MOSS, LAWSON & CO. LIMITED
48 Yonge St., Toronto, Ont. M5E 1G7

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTER)

"TYPE MASTER GRAPHICS"

3317 Bloor Street West, Toronto, Ontario M8X 1E7
Telefonas: 236-1048

- Raidžių rinkimo bendrovė.
- Renka tekstus lietuvių, prancūzų ir anglų kalbomis.

Skambinkite Linai Kuliavenei arba Vidai Šiaučiulienei

ETOBICOKE, prie požeminio traukinio, gerų plytų, atskiras vienaaukštis (bungalow). Trys dideli miegamieji (vienas labai didelis). Dvi keturių dalių prausyklos. 158 pėdų sklypas. Prašo \$148,000.00.

ETOBICOKE ŠIAURĖJE — atskiras namas, 102 pėdų sklypas, privatus įvažiavimas, prijungtas garažas, židinis; tik 4 metų senumo. Prašo \$105,000.00.

MIESTO CENTRE — \$239,000.00. 42 x 200 pėdų, gerų plytų, atskiras 16 kambarių namas. 2 židiniai, 4 lenkti (bay) langai. 2-ms automobiliams garažas. Gerame rajone, arti požeminio traukinio.

TONY GENYS Tel. 239-3991

an independent member broker

"RE/MAX professionals inc."

1 east mall crescent etobicoke, ontario M9B 6G8 bus: (416) 239-3991 res: 231-2839

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas — RICHARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juožas Eimis Ramas

Tel. 364-5081, namų 766-5857
Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305

- Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
- Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. * Visi automobilių mechaniniai taisymai. * Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F. GOODRICH, RADIAL ir kt.

Savininkas FRANK PETITT

LIETUVIŲ DIENOS

Perskaičius "TŽ" rugsėjo 3 d. vedamąjį "Jungties dienos" atrodė, kad š. m. XXX Lietuvos dienos bus švenčiamos Toronte labai iškilmingai. Tačiau iš "TŽ" rugsėjo 10 d. KL dienų skelbimo teko labai suabejoti tų dienų pasisekimu. Savų patalpų naudojimas yra tvarkoj, kai yra vietiniai parengimai, bet kur gi rengėjai mano sutalpinėti visus kviečiamus dalyvius — svečius iš toliau. Tos salės yra per mažos, bus kamšatis, tikras kermošius, o ne iškilmės, kurių dalyviai tikisi. Taip pat iškilmingos pamaldos turėtų būti ne parapijų šventovėse, o katedroje, kur telpa visi maldininkai. Sėkmės! P. Z.

GINKIME LIETUVIŲ VARDĄ

Perskaičius "TŽ" 1985 m. 36 nr. vedamąjį ir S. Varankos straipsnį "Rabino kelionė į Pamarių", matyti kokioje esame padėtyje. Turėtume atidėti finansavimus ne taip svarbių reikalų ir sutelkti tokiam rimtam reikalui ne šimtus, bet tūkstančius. Be pinigų ir mandriausios galvos bejęs. Mes gerai žinome ką padarė jėskotojai mūsų tautai nuo 1946 m. ir kas dirbo NKVD, dabartinėje KGB, bet niekadoms neisidavė kas jie buvo. Tik minėtame S. Varankos straipsnyje, paimtame iš "The Jewish Press", aiškėja kas tie jėskotojai ir pas ką lankosi Lietuvoje. Tokie KGB su pistoletais teisėjai ras kokių tik norės liudininkų. Kodėl tik po kelių dešimčių metų važiuojama aplankyti Paneriu? Ne Paneriai rūpi, bet išgavimas žinių pas jų tautietį KGB teisėją, kurio giminės gyvena Bruklina. Patarčiau Bendruomenei paskelbti rinkliavą gnyimui mūsų vardo. Negali būti pasiaiskinimo — aš nekaltas. Juk tai mūsų vardo gnyimas.

Tautietis

KAD IR TYLIAU, BET TOLIAU

Pasiskaičius tiek prieš Amerikos OSI, tiek prieš Kanados teisėjų Deschenes komisijas yra lyg ir šaukštai po pietų, todėl vargu bet koks skambinimas čiažiais skambučiais gali ką nors padėti. Kodėl skubėti dabar, kai mūsų veiksniai ir jų žymūs veikėjai iki šio laiko buvo užimti tokia daugybe tautinių darbų, kad negalėjo apie šį visą reikalą nė pagalvoti?

Šiaip ar taip tos komisijos dabar jau yra valstybinės institucijos, ir jos atliks savo darbą ar kas to nori, ar ne. Mums galbūt svarbu būtų žiūrėti, kad jos laikytųsi savo kompetencijos. Vienas vyriausių Kanados teisėjų (Chief Justice Brian Dickson, "The Toronto Star", August 22, 1985) jau yra suabejojęs, ar tokių komisijų teisėjai nepažeidžia Kanados teismų ir jų teisėjų bešališkumo, jeidami į politinės veiklos sritį. Gal tokių pasisakymų reikėtų pajieškoti daugiau kokių nors gražiu legaliu keliu.

Karo nusikaltėlių jėskotojo Wiesenthalio atstovas Kanadoje Sol Littman yra parašęs knygą anglų kalba "The Rauca Case". Toje knygoje (46 psl.) nurodyta daugybė tikrų faktų, pradėjusių mūsų tautos holokaustą. Užtuot liete mums nepatinkamas komisijas, ar negeriau padarytume gerai išstudijuodami tą knygą plačiu mastu?

Toje knygoje jau nebekaltinama visa mūsų tauta, kaip tai neseniai buvo daryta beveik visose tokiose žydų knygoose, bet kaltinama tik "labai maža dalis". Tai jau didelis žingsnis reikiama kryptimi. Nemalonumai, tai nemalonumai, bet ar neverta pakentėti dėl visiško išteisinimo mūsų tautos bei jos paskirų žmonių, pakliuvusių į baisias vokiečių nacių žabangas, kaip kad vėliau kiti pakliuvo į dar baisesnes rusų komunistų žabangas?

Negalime nepasitikėti teismine britų sistema. Joje niekas nėra kaltas, kol kaltė neįrodyta, o nekaltų žmonių kaltei įrodyti reikės daugiau pastangų negu manoma. Tam reikės ir daug lėšų ir dar daugiau laiko. To viso mes turime apsieiti. Mums reikia tik šalto ramumo ir pasitikėjimo savimi bei savo tauta. S. Šetkus

KŪNAS AR PALAIKAI?

"TŽ" 1985 m. 35 nr. rašoma apie mirusį J. esą po pamaldų jo "palaikai sudeginti Cote des Neiges Krematorijoje", o kas padaryta su kūnu nesakoma. Lietuvišku papročiu kūnas deginamas ar palaidojamas, o palaikais pasidalinama. Juk palaikai tai likę mirusiojo daiktai ir turtas. Sakoma, jei miršta giminė ar tėvai, ką gava palaikų. Tad deginama ar laidojama kūnas ar lavonas, o palaikus pasidalijama. Palaikai — mirusiojo palikti daiktai. (Dabartinės liet. kalbos žodynas. D. Jurkus

Red. pastaba. Nurodytoje "TŽ" vietoje išspausdinta taisyklingai "krematoriume", o ne "krematorijoje". Palaikai turi dvejopą prasmę — turinio palikimo ir mirusiojo kūno. "Dabartinės lietuvių kalbos žodynas" (1972 m. laidoje) šalia pirmosios prasmės pateikia ir antrąją, būtent "mirusio žmogaus kūnas, kūno liekanos: čia palaidoti velionies palaikai".

ILGAI KELIAUJA

"TŽ" mus V. Vokietijoje pasiekia tikrai už dviejų ar trijų mėnesių. Atneša iš karto po 3-4 numerius. Reikėtų padaryti rimtų priekaištų jūsu paštu, kad susitvarkytų.

St. Auderis, V. Vokietija

Red. pastaba. Kanados paštas yra gavęs daug priekaištų, bet tai negelbsti. Dabar laikraščiai yra gabenami laivais ir todėl labai ilgai keliauja. Daug greitesnis oro paštas, bet vieno "TŽ" egz. pasiuntimas kainuoja \$1.65.

Naujoji Ontario provincijos vyriausybės daugiakultūrių reikalų ir pilietybės ministrė dr. LILY MUNRO (dešinėje). Ji sveikina juodosios rasės atstovą — knygos autorių HARRY GAIREY, daug pasidarbavusį Ontario provincijai, ypač savo raštais. Viduryje — "Miss C.N.E." Valerie Ramseyer

TORONTO

A.a. Karolio Lukošiaus atminimui Vladas Jackūnas iš JAV paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$35.

Žmonos a.a. Bronės Jančiukienės atminimui Vytautas Jančiukas paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$50.

A. a. Elzės Jankutės atminimui vietoj gėlių Marija ir Leonas Garbačiauskai iš Stayner, Ont., paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$25.

A. a. Broniui Basalykui mirus Anглиjoje, jo atminimui paaukojo Tautos fondai J. A. Čepukas iš Pickeringo \$40. Tautos fondo atstovybė Kanadoje jam reiskia nuoširdžią padėką.

Zuzana Jonikienė, minėdama dešimtasias mirties metines a.a. Prano Kisnerio, mirusio Lietuvoje, paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$20.

A. a. Albino Žukausko atminimui vietoje gėlių paaukojo "Tėviškės žiburiams" po \$25 — S. Vaitekūnienė ir B. Stalioraitienė.

A. a. Birutės Strazdienės atminimui paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$25 — Angelė ir Stasys Blusiai (vietoje gėlių); \$20 — Gabrielė ir Henrikas Chvedukai; po \$10 — Klemensas ir Julija Liutkai, Jonas ir Jonė Vitkūnai, L. ir L. Balsiai, Martytė Jurkštienė, Onutė Lapinskienė.

S.S. Slavickai iš St. Catharines, Ont., pagerbdami a.a. Praną Kerberį, paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$20.

A.a. Juozo Blužo ketverių metų mirties atminimui Valerija ir Stasys Gudaičiai paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$10.

Užjausdama E. Sakavičienė ir jos šeima, netekusią mylimo sesutės Gerdos Karl, Kotrona Meškauskienė paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$20.

Niagaros pusiasalio Povilo Lukšio šaulių kuopos valdyba, dėkodama "Tėviškės žiburiams" už patarnavimus, atsiuntė \$25 auką.

Toronto Lietuvių namai, įvertindami "Tėviškės žiburijų" palaugas informacijos srityje, paskyrė \$250 paramą. Valdybos pirm. V. Dauginio rašte sakoma: "Lietuvių namai tikisi, kad šis finansinis parama padės Jums klestėti ir dar su didesniu pasiryžimu siekti laimės rytojaus kenčiančiai pavergtai Lietuvai".

Kanados lietuvių fondas pasiuntė Vasario 16 gimnazijai ir jos berniukų bendrabučio statybai \$2,500 ir paskyrė \$943 pašalpą Jonui Venckui (iš Vanuverio), kuris išvyko mokytis Vasario 16 gimnazijoje.

Dr. M. Ramūnienė, velionies prof. A. Ramūno žmona, gyvenanti Otavoje, su savo vaikais ir vaikaičiais lankėsi Europoje ir savo pažįstamiems Toronte bei kitur atsiuntė sveikinimus.

St. Catharines, Ont.

TAUTOS ŠVENTĖ atšvęsta iškilmingam pamaldom rugsėjo 8 d. Pamaldas atliko kun. K. Butkus. OFM, pasakė labai gražų istorinio turinio pamokslą. Altorius buvo papuoštas Šiluvos Dievo Motinos paveikslu. Prieš altorių išsirikiavo keturios vėliavos. Per pamaldas įspūdingai giedojo solistai V. A. Paulioniai. Šiose gražiose ir reikšmingose pamaldose galėjo būti pilna salė žmonių, bet nebuvo. Greičiausiai todėl, kad užėjė dideli karščiai nuvarė žmones prie ežerų.

VIETOS VYSKUPAS Thomas B. Fulton rugsėjo 29, sekmadienį lankys mūsų misiją-parapiją ir laikys mūsų šventovėje iškilmingas pamaldas, asistuojamas kun. A. Simanavičiaus ir kun. K. Butkaus. Būtų gerai, kad dalyvautų visi šios srities lietuviai.

IR LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ATSTOVAI buvo pakviesti dalyvauti naujų kanadiečių pilietybės priėmimo iškilmėse rugpjūčio 24 d. Pilietybę gavo artį 60 žmonių, susirinkusių naujai gaučioje Daugiakultūrio centro salėje. Ta proga pasirodė naujoji imigracijos ministrė, miesto burmistras, teisėjai, parlamentariai ir kiti žymesni miesto žmonės.

MALONŲ IŠPŪDĖ ŠIA VASARĄ padarė pagvėjusio kaimyninio Wellando veikla. Niagaros apylinkės šauliai ten turėjo savo renginį, įvyko Jonų ir Onų šventė jaukoje Sidlauskų pastogėje. Jau beveik visi išėję į pensiją turime laiko pasidairyti ir kaimynų padangėje. Ta kryptimi reikėtų eiti ir toliau — didžiųjų tautinių minėjimų progomis rinktis į vieną vietą. Kor.

Priešinimasis...

(Atkelta iš 1-mo psl.)
ti tolesnių pastangų. Autorė nurodo, kad Kanadai pavokio pasiekti tokį susitarimą su Maskva, todėl ji ragina dabartinę Švedijos vyriausybę tęsti diplomatinę pastangas.
Pernai rudenį švedų seimo narys liberalas Hugo Bergdahl klausė užsienio reikalų ministrę Lennartą Bodstroemą, ką vyriausybė daro, kad baltiečiai galėtų atsikratyti jiems primetamos sovietinės pilietybės. Ministeris tada atsakė, kad tai esąs paties piliečio reikalas nuspręsti, ar jis nori atsikratyti pilietybės.
Kritikuodama užsienio reikalų ministerio atsakymą, Barbro Sandberg pastebė: esą tūkstančiai Švedijos piliečių turėtų kiekvienas atskirai bylinėtis su Aukščiausiaja taryba, kad galėtų atsikratyti pilietybės, kurią laiko įžeidimu.

Aišku, Švedija nori taikiai gyventi su Sov. Sąjunga, bet toks noras neturįs paralyžiuoti veikimo pastangų. Dabartinė Švedijos vyriausybė, atrodė, pilietybės klausimu nenorinti pasekti Kanados pavyzdžiui. Autorė tokį savo vyriausybės nuolaidžiavimą smerkia. Lmb.
• Auka bei talka lietuviškajai spaudai — parama savajai tautai.

PARODA
a
v
e
i
k
s
i
ų
Š. m. spalio 5-6 (šeštadienį ir sekmadienį) Prisiekelimo parapijos Parodų salėje rengiama **Z. Dobilo** akvarelinės, aliejinės ir kitokios tapybos darbų paroda. Lankymo valandos: šeštadienį — nuo 4 v.p.p. iki 9 v.v., sekmadienį — nuo 9 v.r. iki 7 v.v. Visi kviečiami atsilankyti. Rengėjai

1985 metų ekskursijos į VILNIŲ ir į kitus Europos miestus
Spalio 3-11 \$1421.25
Visos kainos — kanadiškais doleriais. Į šias kainas įskaityta: lėktuvas, viešbučiai, maistas, pervežimai, ekskursija į Kauną, mokesčiai ir drauda. Norintiems nupirksiu automobilį arba ir kitus reikmenis už dolerius.
Sudaromi iškvietimai ir vizos pavieniui važiuojantiems ilgesniam laikui. Kelionės dokumentai sutvarkomi pavieniems ar grupėms į visus pasaulio kraštus. Šiais metais dirbsime 3 žmonės. Smulkesnių žinių teirautis čia žemiau nurodytu adresu ar telefonu.

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A5

Visais kelionių reikalais kreiptis: **V. BAČĖNAS**
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

Vyskupas Anapilyje

Š. m. rugsėjo 22-ji Anapilyje (Toronto-Mississauga, Ont.) buvo iškilmių diena — Lietuvos kankinių parapijos metinė šventė — atilaidai, Sutvirtinimo sakramento teikimas, procesija į kapines ir naujojo vyskupo pagerbtuvės bei vakarienė.

Į popietės Mišias 4 v. susirinko pilntelė šventovė — apie 600 asmenų. Ilga procesija — kryžius, vėliavos, sutvirtinamieji, aštuoni kunigai ir vyskupas priartėjo prie altoriaus. Uniformuoti sutvirtinamieji susėdo pirmuosiuose suoluose su savo palydovais. Po įžanginių maldų, skaitymų ir vyskupo pamokslu 24 berniukai ir mergaitės priėmė Sutvirtinimo sakramentą.

Po Mišių išsirikiavo tradicinė procesija, kaip Lietuvoje, ir tvarkingai žygiavo į lietuvių kapines. Švenčiausiąjį po baldakimu nešė vysk. P. Baltakis, gėles barstė gausūs būrys mergaičių, giedojo parapijos choras. Kapinių koplyčioje atlikus palaiminimo apeigas, procesija ta pačia tvarka grįžo šventovėn.

Anapilio salėje jau laukė J. Bubulienės ir jos talkininkių paruošta šauni vakarienė ir meninė programa. Pirmiausia pasirodė Montrealelio lietuvių choras "Pavasaris", vadovaujamas dirigentės estės Ingridos Tark ir administruojamas Jadvygos Baltuonienės. Pavasarietės, pasipuosius tautiniais drabužiais, padainavo keletą dainų, Torontemississaugoje dar negirdėtų. Antroje dalyje pavasarietės, apsiengusios žydros spalvos sukniomis, tęsė lietuviškų dainų pynę. Publiks plojimų pra-

šomos, jos pridėjo giesmę tautų kūrinių "Parveski mus". Šis choras, turintis 15 dainininkių, yra padaręs gražią pažangą. Reikia tikėtis, kad jis, dabar gavęs naują ir uolia dirgentę, dar tobules ir pasieks menines aukštumas.

Naujajį vyskupą P. Baltakį, pirmą kartą oficialiai lankančią Lietuvos kankinių parapiją, pasveikino įvadine kalba parapijos tarybos pirmininkas J. Andrusis. Katalikių moterų atstovės apjuosė vyskupą specialia juosta, kurioje įraštas žodis "Sveikiname". Baigiant vakarienę nuoširdų žodį tarė vyskupas, išskeldamas garbingą ir prasmingą parapijos pavadinimą (Lietuvos kankinių) bei pabrėždamas jos gyvastingumą. Esą ir iševijoje, ir Lietuvoje turime Dievui ir tėvynei pasišventusių žmonių, nestokojame mūsų bylos rėmėjų aukštoje hierarchijos ir politikos žmonių sferose. Yra taip pat šaunaus lietuviško jaunimo, iš kurio išaugs būsimi vadai, tiek Lietuvoje, tiek iševijoje. Svarbu, kad iševija būtų pavergtųjų balsu, išliktų vieninga ir atspari priešio vilionėm. Mūsų tautos laukia ne mirtis, o pergalė ir prisikėlimas. Savo kalbą vyskupas baigė citata iš pogrindžio leidinio "Lietuvos ateitis".

Optimistiškai nuiteikta auditorija sustojusi ilgai plojo vyskupui, kuris žvelgė į salės priekyje didelėm raidėm išrašytus žodžius: "Sveikiname savo ganytoją".

Iškilmės baigtos Lietuvos kankinių parapijos klebono kun. J. Staškaus padėkos žodžiu visom tarnybam ir gaušiem dalyviams. B.

TOTAL TRADES RENOVATING
151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario
• atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių
• parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
• įrengiu aliumininius gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
• atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūsių, padidintu namus, verandas
• uždengiu naujus stogus, išlieju (važiuavimus) (driveways)
Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B.
2 Jane St., Suite 303 Telefonai:
Toronto, Ontario M6S 4W3 įstaigos (416)762-7393
Bloor ir Jane gatvių kampas namų 248-9458

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B.
3031 Bloor St. W., Suite 200 Telefonai:
prie Royal York įstaigos (416)231-4138
Toronto, Ontario M8X 1C5 namų 848-0234

SOLD
X. DE LIMA
REALTY INC.
1780 Dundas St. W.
Tor.
Birutė Grigaitytė-Spudienė,
namų pirkimo ir pardavimo agentė
1280 Dundas Street West, (štaigos telefonas: 535-2500
(prie Dovercourt Rd.)
Toronto, Ont. M6J 1X7 Namų telefonas: 445-9469

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS
233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 10 v.r. - 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!
V. Dauginis — telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
Lilija Pacevičienė — tel. (416) 846-7301, namų (519)853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *
DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

A+A
STASIO JUKNEVIČIAUS
vienerių metų mirties sukaktis
Š. m. rugsėjo 23 d. suėjo vieneri metai, kai negailestinga mirtis paėmė iš mūsų tarpo mano mylimą vyrą ir dukterų tėvą. Šv. Mišios už jo vėlę bus atšaujamos rugsėjo 29, sekmadienį 7 v.v., Prisiekelimo parapijos šventovėje. Draugai ir pažįstami maloniai prašomi dalyvauti Mišiose ir prisiminti a. a. Stasį savo maldose.
Nors jau praėjo ilgi metai be tavęs, bet mūsų mintys yra visuomet su tavimi. Mes visi, kurie tave gyvą karštai mylėjom, visuomet tave savo širdyse nešiojam.
Lūdintys — žmona Konstancija, dukros Rita ir Genė su šeimomis

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker
Juozas (Joseph) Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" 1-me aukšte.
1700 bloor street west toronto, ontario M6P 4C3 **769-1616**

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪSIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

TORONTO

Anapilio žinios

— Su dideliu iškilmingumu praėjo metinė parapijos šventė (žiūr. aprašymą).

— Sutvirtinimo sakramentą priėmė: Audra Augustinavičiūtė, Silvija Augustinavičiūtė, Petras Baliūnas, Daiva Baršauskaitė, Indrė Baršauskaitė, Kristina Baršauskaitė, Gintaras Batūra, Laura Dailidaitė, Edvardas Ginčauskas, Kristupas Goudie, Gintaras Karasiejus, Aurelija Karasiejiūtė, Alieja Krakauskaitė, Marija Kuncaitytė, Rasa Pajaujytė, Audra Paulionytė, Edvardas Pečiulis, Vika Ross, Joana Stungurytė, Julija Šukytė, Saulius Valadka ir Nabilis Yanni.

— Pakrikštytos: Vidmanto ir Vidos (Petkevičiūtės) Valiulių dukrelė Julija-Ona; Stasio ir Irenos (Kryževičiūtės) Petrauskų dukrelė Viktorija-Stefanija.

— Rugsėjo 18 d. lietuvių kapinėse palaidota a.a. Birutė Strazdienė, 78 m. amžiaus.

— Rugsėjo 21 d. susituokė Zuzana Baliūnaitė su David K. Baddeley. Rengiasi tuoktis — Antanas Andriulis su Liuda Dainyte-Russel.

— Pamaldas Wasagoje rugsėjo 22, sekmadienį, atlaikė kun. E. Putrimas.

— Rugsėjo 23 d. lietuvių kapinėse palaidotas a.a. Vladas Balys, 83 m. amžiaus.

— Lietuvių kapinėms V. V. Dargiai paaukoko \$300; parapijai \$1000 — S. Valiukas (iš a.a. Petronelės Valiukienės palikimo), \$400 — P. Šečepavičius; \$100 — dr. J. Sungaila; \$50 — S. M. Jokubaičiai, J. J. Pilipavičiai.

— Mišios rugsėjo 29, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Stasį Babiną, 11 v.r. — už a.a. Joną Senkų, Oną ir Joną Ališauskus, Wasagoje 11 v.r. — už a.a. Birutę Strazdienę.

Lietuvių namų žinios

— Pradėtas vajuos siūsti kortelės Kanados ministeriui pirmininkui su prašymu, kad Deschenes komisija nepriimtų Sov. Sąjungos liudijimų. Visi lietuviai yra skatinami prie šio vajuos prisidėti — užpildyti kortelės, kurių galima gauti LN raštineje.

— Ilgametės LN tarnautojos A. Skilandžiūnienės draugai ir draugės suruošė jos dukrai Loretai mergvakarį LN Mindaugo menėje. Dalyvavo per 200 asmenų.

— Šv. Mykolo ligoninėje gydo si P. Jakubauskas, o šv. Juozapo — Iz. Antanaitis.

— Pirmoji "Volungės" plokštelė jau spausdinama. Jos sutiktuvis rengiamos per choro 10-mečio balių lapkričio 16 d. Šiuo metu vyksta plokštelės išleidimo darbų etapas — įveskomi garbės vėsenatai su \$1000 ar daugiau, mecenatai — \$500, rėmėjai \$100 ir aukotojai. Už visas aukas bus išduodami mokesčiai kvitai (income tax receipts). "Volungė" nori visų aukotojų pavardes išspausdinti 10-mečio progamoje. Lėšų rinkėjai prašomi pristatyti aukų lapus iki spalio 15 d. Choras nuoširdžiai dėkoja visiems, kurie iki šiol paaukojo.

— KLB krašto valdybos švietimo komisijos pastangomis ir gautomis lėšomis iš Kanados lietuvių fondo dešimt lietuvių studentų buvo išsiųsti pagilinti lietuvių kalbą Loyola on the Lake specialiuose kursuose prie Akron, Ohio, JAV. Sekmingai šiuos kursus baigė šie studentai: Bernarda Abromaitytė, Marytė Adomonytė, Indrė Čuplinskaitė, Darius Čuplinskas, Vytautas Čuplinskas, Rūta Kuraitė, Zita Prakapaitė, Rimas Prakapas, kun. Edis Putrimas. Pažymėtina, kad iš 25 kursantų iš Kanados buvo 10.

— Sol. Vytautas Kernagis iš okupuotos Lietuvos lankėsi Torontu su sovietinių menininkų grupe, kuri koncertavo kandaiečių publikai. Lietuvių namuose, Karalienės Mortos salėje, rugsėjo 14 d. pasirodė vienas V. Kernagis ir davė privataus pobūdžio koncertą. Jis yra estradinis dainininkas, baigęs konservatoriją Vilniuje ir Lunaciaris teatro meno institutą.

— "Tėviškės žiburių" 37 nr., 7 psl., po nuotrauka turi būti parašyta: "... sueiga poeto Bernardo ir Aldonos Brazdžionių sodyboje (ne Balio).

— ATLEIKU visokius namų remonto ir stalius darbus, lauko ir vidaus dažymus, valau grindų kilimus ir sofąs (steam cleaning) pigia kaina. Skambinti po 7 val. vakaro tel. 532-3410 Torontė — J. Baliūnas.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Praėjusį sekmadienį mūsų šventovėje 10.15 v. Mišias laikė vysk. Paulius A. Baltakis, OFM. Per šias Mišias giedojo "Volungės" choras.

— Susituokė: Žibutė Šilininaitė su Dariumi Mašalu.

— Pakrikštytas: Tomas-Paulius, Rasos ir Pauliaus Kurų sūnus.

— Parapijos tarybos jaunų seimų sekcija, kuriai pirmininkauja Gabija Petruskienė, planuoja vaikų Mišias spalio 20 d., 5 v.p.p., šventovėje ir po to — pobūvių salėje.

— Tretininkai planuoja iškilmingai atšvęsti šv. Pranciškaus šventę jos išvakarėse spalio 3 d., 7 v.v., Mišiomis ir pobūviu po Mišią Parodų salėje.

— Platinami bilietai po Mišijų salėje į madų parodą, kurią rengia KLB moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius rugsėjo 29 d., 4 v.p.p., parapijos salėje. Taip pat platinami bilietai į Kanados lietuvių dienas.

— Parapijai aukoko: E. Draudvilienė \$300; \$100 — A. V. Lukai, A. Kavaliauskas, V. Sinkevičius, Vl. Ališauskas, P. M. Juozaitis; \$80 — D. Danaitis; \$50 — J. B. Maziliauskai, M. Bulvičienė, O. Juodikienė; pranciškonų klierikų fondui — a.a. Bronius Misius (ne Juozas kaip buvo skelbta) testamentu paliko \$2,000; vyskupo fondui — V. Sinkevičius \$200; religinei Lietuvos šalpai — I. V. Ignaičiai \$100.

— Mišios už a. a. Bronių Vilimą metinių progą — rugsėjo 28, šeštadienį, 9 v.r., Prisikėlimo šventovėje. Gimines, draugus ir pažįstamus maloniai kviečia dalyvauti našlė Ona Vilimienė.

— Mišios rugsėjo 29, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Balį Šaltmūrą, 9.30 v. r. — už a.a. Povilą Jarašiūną, 10.15 v.r. — už a.a. Mariją Valiuliene, 11.30 v.r. — už parapiją, 7 v.v. — už Stasį Juknevičių.

— "TĒVIŠKĒS ŽIBURIAMS" reikalingas apmokamas talkininkas, kuris antradieniais galėtų talkinti laikraščio išsiuntimui ir savo automobiliu jo siuntą iš Mississaugos nuvežti į paštą Torontė. Skambinti "TŽ" administracijai tel. 275-4672.

— Kanados lietuvių dienų koncerte Anapilio salėje spalio 13, sekmadienį, 4 v.p.p., jungtinis choras atliks kompozitoriaus St. Šimkaus kantatą "Atsisveikinimas su tėvyne" ir solistai — A. Pakalniškytė, S. Žiemelytė, R. Strimaitis. Jungtinį chorą sudarys, be jau išvardintų chorų "TŽ" 38 nr., Torontė "Volungė" ir Lietuvos kankinių parapijos choras. Diriguos muz. D. Viskontienė, akompanuos muz. J. Govėdas.

— Toronto lietuvių pensininkų klubas š. m. lapkričio 1, penktadienį, rengia mirusių klubo narių minėjimą: 11 v.r. Prisikėlimo šventovėje Mišios, 1 v.p.p. "Vilnius Manor" namuose pietūs su minėjimui tinkama programa. Norintieji minėjime dalyvauti klubo nariai ir nenariai prašomi įėjimo bilietų (\$10) įsigyti iki spalio 26 d. imtinai. Bilietai gaunami spalio 12, 19 ir 26 d.d. parapijose ir nuolat pas V. Gražulį tel. 259-7255, J. Žeką 766-8647, S. Vasiliauskienę ir J. Gustainį 769-1599.

— Staiga mirus a.a. Birutei Strazdienei, jos atminimui paaukoko Kanados Lietuvių fondui \$50 — Ona Indrelienė; \$25 — B. J. Lenard, dr. A. Pacevičius; \$20 — L. L. Balsiai, V. V. Dargiai, L. Girinis-Norvaiša, Alg. Pacevičius, Z. B. Šečepavičiai, H. Stepaitis; \$10 — V. V. Balsiai, A. S. Grigaliūnai, I. Kairienė, K. Lukošius, V. Matulevičius, Vl. G. Butkiai, V. Meilus, J. Pacevičienė, dr. A. Valadka, A. S. Pundziai, M. Meiliūnas.

— Reikiame nuoširdžiausią užuojautą jos vyrui Jurgiui Strazdui, sesutei Danai Lazauskienei, kuri rūpinosi visais laidotuvių reikalais, o taip pat ir kitiems artimiesiems. KL fondas dėkoja aukojusiems.

— Virgijūna Budreckaitė, baigusi humanitarinį fakultetą Torontė un-tė, išvyko ilgesniam laikui į Australiją.

— NEGYVENAMAME BUTE išnuomojamas kambarys. Centrinis vėsinimas, sargyba, baseinas, prie gero susisiekimo. Skambinti tel. 762-1744 Torontė.

— "VILNIUS MANOR" pensininkų pastate Torontė reikalingas prižiūrėtojas (superintendent) padėjėjas, suprantantis gaisro alarmo sistemą savaitgaliais ir naktimis. Apisigyventi vietoje. Tel. 762-1744.

Kviečiame visus ir visus š. m. rugsėjo 29, sekmadienį, 4 v.p.p., į Prisikėlimo salę (1021 College St.), kur yra rengiama rudeninių drabužių

madų paroda

Bus trumpa meninė programa, kurioje dalyvaus Lietuvių namų moterų dainos vienetas. Kava ir pyragai. Loterija su fantais.

Bilietų teirautis telefonu 762-6739.

Kaina — \$6, pensininkam ir studentam — \$5.

Rengia — KLB moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius

• profesionalės modeliuotojos

• patrauklūs vaikų ir moterų drabužiai

• įdomi programa

• gera muzika

Visi maloniai kviečiami! 1985 m. spalio 6, sekmadienį,

4 val. po pietų, Toronto Lietuvių namuose, 1573 Bloor St. West

SUSITIKIMAS SU ONUTE KONCERTAS

Televizijos ir radijo

lengvosios muzikos orkestro "Trimitas"

solistė ONUTĖ VALIUKEVIČIŪTĖ iš Vilniaus

Pakvietimai gaunami pas: I. Baziliauskienę tel. 279-8226, A. Nausėdą tel. 231-1423, O. Radzevičienę tel. 827-5620.

KVIEČIAME VISUS

XXX Kanados lietuvių dienas

Torontė 1985 metų spalio 11 - 13 Penktadienį, spalio 11

6.30 v.v. MENO IR PAPUOŠALŲ PARODA

Lietuvių namų Gedimino menėje, 1573 Bloor St.W.

7.30 v.v. LITERATŪROS IR DRAMATURGIJOS VAKARAS (\$5.00)

rašytojas J. Kraikauskas, "Aitvaras", vad. A. Byszkiewicz, ir "Aukuras" vad. E. Kudabienės, West Park Collegiate, 1515 Bloor St.W.

9.00 v.v. JAUNIMO ŠOKIAI (\$5.00)

didžiojoje Prisikėlimo parapijos salėje, 1011 College St.

Šeštadienį, spalio 12

10.00 v.v. ŠAUDYMO VARŽYBOS

Hamiltono Giedraičio lietuvių medžiotojų ir meškeriojų klubo šaudykloje

10.00 v.v. SPORTO RUNGTYNĖS

ledo ritulio ir krepšinio, West Park Collegiate, 1515 Bloor St.W.

KANADOS LIETUVIŲ MENININKŲ PARODA

nuo spalio 12 iki 18 d.d. Torontė miesto rotušės I aukšte.

Atidarymas ir Lietuvos vėliavos pakėlimas — spalio 12, šeštadienį, 12 v.

Po to numatyta žmogaus teisių demonstracija

SUSIPAŽINIMO VAKARAS-ŠOKIAI

Lietuvių namuose, 1573 Bloor St. W.

6.00 v.v. koteliai Mindaugo ir Vytauto menėse

7.00 v.v. Meninė programa. Atlieka Hamiltono mergaičių choras "Aidas", vad. muziko J. Govėdo, Mindaugo menėje

8.00 v.v. Šokiai Mindaugo ir Vytauto menėse

Bilietai: Vytauto menėje — \$ 8.00, Mindaugo menėje — \$10.00

Sekmadienį, spalio 13

IŠKILMINGOS PAMALDOS

10.15 v.v. Prisikėlimo šventovėje, 1011 College St.W.

11.00 v.v. Lietuvos kankinių šventovėje, 2185 Stavebank Rd., Mississauga

11.15 v.v. Išganytojo evangelikų liuteronų šventovėje, 1691 Bloor St.W.

KANADOS LIETUVIŲ DIENŲ KONCERTAS

4.00 v.v. Anapilio salėje, 2185 Stavebank Rd., Mississauga

Programą atliks Toronto, Hamiltono, Otavos ir Montrealio chorai,

"Atžalyno" tautinių šokių grupė, solistai A. Pakalniškytė, S. Žiemelytė ir R. Strimaitis, pianistė L. Paulauskaitė-Kanovičienė; dirigentai

— A. Stankevičius, D. Deksnytė, J. Govėdas ir D. Viskontienė.

Bilietai — \$10, pensininkams ir studentams — \$8.

ATSISVEIKINIMO VAKARAS (vyno ir sūrio vaišės)

7.00 v.v. Lietuvių namuose, 1573 Bloor St. W.

Bilietai platinami sekmadieniais parapijose, bankeliuose ir Lietuvių namuose.

Informacijos reikalais skambinti tel. 532-3312.

MONTREALQUE

KLB Montrealio apylinkės valdyba šiuo metu rūpinasi KLB tarybos ir KL jaunimo sąjungos atstovų suvažiavimu, kuris įvyks spalio 26-27 d.d. Montrealyje. Užsakytos salės, pakviestas Niujorko jaunų žmonių dainos vienetas "Harmonija", vadovaujamas muz. V. Ralio. Spalio 26, šeštadienį, AV parapijos salėje ruošiamas balius koncertas. Bus šilta vakariene, veiks baras ir sokiams gros geras orkestras. Visi kviečiami sekti skelbimus spaudoje ir dalyvauti šiame renginyje.

AV šventovėje skelbiami užsakai Elaine Lukaitytės su Armen Keklikian ir Kristinos Kličiūtės su Andriumi Gustainiu. A. Gustainienė ir A. Otienė Kristinai surengė antrą mergvakarį, o Andriui draugai — vyrišką priešvestuvinių pobūvių.

Kapų lankymas numatytas rugsėjo 29 d. Visiems susirinkus 2 v.p.p. prie kapinių koplyčios, bus einami Kryžiaus keliai ir pasiimta už mirusiuosius. B. S.

Montrealio vyrų oktetas, vad. muziko A. Stankės-Stankevičiaus, yra pasizadėjęs atlikti meninę programą lapkričio 23 d. rengiame kariuomenės šventės minėjime.

A. a. dr. Danielius Ralys mirė

Montrealio ligoninėje. Visą savo turtą testamentu paliko Kanados lietuvių fondui. Laidojamas š.

ketvirtadienį iš Aušros Vartų parapijos.

Mirus a. a. Eugenijai Barysienei, jos atminimui aukoko Kanados lietuvių fondui \$25 — J. Dalmotas; \$20 — Br. Bunys, L. Urbonas, M. Polištaitis, R. Masionis, T. Čipkienė; \$15 — B. Krokys; \$10 — M. Petruskis, E. Urbonaitė, S. Mekšriūnas, P. Šukys, V. Markauskas, K. Mickus, G. Kudžienė, A. Kudžma, K. Lapinas, J. Poškienė, V. Išganaitis, J. Adomaitis, S. Szewezuk, O. Vilėnškie, P. Mickus.

Nuoširdžiai užjaučiame pasiūkusią šeimą bei artimuosius ir dėkojame aukojusiems. KLB

Šv. Kazimiero parapijoje. — Rugsėjo 29, sekmadienį, šaukiamas parapijiečių susirinkimas. Bus svarstomas šventovės vidaus dažymas ir kiti parapijos reikalai. Susirinkimas įvyks par. svetainėje po 10 v.r. Mišijų, 11 v. Mišijų nebus. Tą sekmadienį choras pradeda giedojimą pamaldų metu. Po pietų 2.30 v. — kapinių lankymas.

— Klebonas pradėjo metinį parapijiečių lankymą vakarais iš anksčiau, pagal susitarimą iš anksto telefonu. — Rugsėjo 4 d. mirė Eugenija Barauskaitė-Barysienė, 71 m. amžiaus. Palaidota iš Šv. Kazimiero šventovės, dalyvaujant daugybei žmonių. Nuliūdę liko vyras Zigmas, dukrė Regina ir trys seserys. Svetainėje buvo surengti pusryčiai. Skė.

APDRAUSKITE AUTOMOBILŲ!

NAUJO PIRKIMO VERTĖ TAI LABAI SVARBU

Užmokėjus \$15-30.000 už naują automobilį, patys žinote, kiek galite nustoti pagal vertę už 6 mėnesių ir už 1-2-jų metų.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

TEL.: 722-3545

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Certifikatus: min. \$1,000.00			
1 metų	8.75%		Nekilnojamo turto,
Terminuotus indėlius:			asmenines ir prekybines.
1 metų	8.50%		Paskolos mirties atveju draudžiamos iki \$10,000
180 - 364 d.	8.25%		
120 - 179 d.	8 %		
60 - 119 d.	7.75%		
30 - 59 d.	7.50%		
Taupomosios sąskaitos:			
specialios	6.25%		
su draudimu	6 %		
kasdieninis %	5.75%		
Čekių sąsk.	5 %		

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS

1475 De Seve	3907A Rosemont
Pirm. antr. treč.	9.00 - 3.00
Ketvirtadieniais	12.00 - 8.00
Penktadieniais	10.00 - 6.00
	4.00 - 8.00
	2.00 - 6.00

REIKALINGA malonus būdo moteris priežiūrai senyvos moters, palaikyti keturių kambarių švarai bei pagaminti sau ir dviem senjoram maistą. Gali būti ir iš Suvalkų trikampio. Iki High Park požeminio traukinio stoties tik 5 minutes pėsčiam. Skambinti tel. 763-6498 Torontė.

NATŪRALAUS GYDYMO KLINIKA mediciniškas pooperacinis gydymas. Patariamai asmeniniai ir šeimos reikalai: B. Naujalis, M.T. N.A.N.P. 460 Roncesvalles Ave., Torontė, Ont. Tel. (416) 533-8008.

MYKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklių įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024, Torontė.

ČIKAGOS LIETUVIS, inteligentas, nori susipažinti su mergaite, ne vyresne kaip 29 metų amžiaus vedybų tikslu. Rašyti "Tėviškės žiburiams", pažymint ant voko "Čikagiečiui", ir pridėti nuotrauką.

K. CIBAS atlieka visus stalius darbus, taiso senius ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 534-3882 Torontė.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J. S. BUBULIAI Baliai, vestuvės, sužadėtuves, parengimai namuose ir laidotuvių pusryčiai. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 279-0256 arba 279-6864 Torontė.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gerimų (baro) reikalai. Skambinti bei kurioviu laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 239-4496 Torontė.

LIETUVIŠKA

gėlių krautuvi savininke V. SIMINKEVIČIENE. MENIŠKAI PARUOŠIA gėles ir jas pristato vestuvėms, ligoniams, laidotuviams, įvairiems parengimams. Skambinti tel. 763-6694, 710 Annette St., Torontė, Ont. M6S 2E2.